

SZAKDOLGOZAT

Székelyudvarhely

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Georgikon Campus
Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
Vidékfejlesztési agrármérnöki alapképzési szak

A turizmus lehetőségei Bálványosfürdő esetében

Belső konzulens: Dr. Bánhegyi Gabriella
egyetemi docens

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:** Agrár- és Élelmiszergazdasági
Intézet/Agrárgazdaságtani és
Agrárpolitikai Tanszék

Készítette: Szócs Csaba

Székeludvarhely

2024

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés és célkitűzések.....	4
2. Szakirodalmi áttekintés	6
2.1 Bálványos ismertetése.....	6
2.2. A fürdő múltja.....	16
2.3. A jelen és a jövő.....	18
3. Anyag és módszer.....	21
4. Eredmények és értékelésük	22
4.1. Interjúk eredményei	22
4.2. Kérdőíves felmérés eredményei.....	29
5. Következtetések és összefoglaló	40
7. Irodalomjegyzék	44
8. Mellékletek	46
8.1. Interjú kérdések	46
8.2 Kérdőív.....	47
9. NYILATKOZAT	51

1. Bevezetés és célkitűzések

Dolgozatom témája Bálványosfürdő turizmusban rejlő lehetőségek feltárása, a településen működő szálláshelyek helyzetének vizsgálata.

Azért választottam Bálványost, mert különleges értékekkel bír, mint például a borvízforrások egyedisége, sokszínűsége és gyakori előfordulása lépten-nyomon, valamint a mofetták jelenléte. Ezek mind arra utalnak, hogy tökéletes hely a gyógyturizmus kialakítására, gyakorlására. Napjainkban a társadalmi és életmódbeli változások következtében a gyógyfürdők egyre inkább keresettek, hiszen a stresszel teli életmód révén megnövekedett a kikapcsolódás és pihenés iránti igény, valamint nőtt az egészségtudatos életmód jelentősége.

Ezenkívül a természet szépségének, és a csendes környezetnek köszönhetően az üdülő turizmusnak is tökéletesen megfelelő környezetet nyújt.

Ugyanakkor érdekes az, hogy a 70-es évek folyamán egy jól működő, virágzó gyógyturizmus volt jellemző erre a területre, ami a 80-as években sajnos folyamatos hanyatlásnak indult, mind a fürdők, mind a kezelő bázisok és az akkor működő szállodák is. Míg végül az utóbbi 10 évben ismét felvirágzásnak indult a fürdőközpont és az elszállásolási egységek száma is folyamatosan bővül, és ezzel együtt a minőségük is javul. Újra felfedezték az itt rejlő értékeket, és a helyi vállalkozók azon vannak, hogy ezt a lehető legjobban ki is használják.

A gyógyturizmus és üdülő turizmus egyaránt fontos területe a vidékfejlesztésnek, segíti a helyben történő foglalkoztatást és évszaktól függetlenül kitűnő lehetőséget nyújt a vidékfejlesztési célkitűzések megvalósítására, ami Bálványos szempontjából mindig nagy jelentőséggel bír.

Dolgozatomban azt kívántam bemutatni, hogy milyen fejlődés játszódott le a szálláshelyszolgáltatás területén az elmúlt 5 évben. Ennek során a szálláshelyek kapacitás változását, a szálláshelyek minőségének javulását igyekeztem feltárni, a kereslet változását figyelembe véve.

Továbbá a kutatásom fontos része, a következő kérdésekre választ keresni: mennyire vannak kihasználva, mennyire nagy a kereslet, milyen turisták jönnek és milyen időszakokban.

A kutatásom két módszer segítségével valósult meg: a kérdőív és az interjú segítségével. Az előbbit az itt épült hétvegi házak tulajdonosai körében alkalmaztam, míg az interjúalanyaim a hotel és panzió tulajdonosok voltak.

A kérdőív a hétvegi házak tulajdonosaihoz szól, a ház felszereltségére, építésének évére, használati gyakoriságára kérdez rá, valamint ennek használatára vonatkozó kérdések mint, hogy kik használják, mikor, milyen céllal.

Az interjúk során (számszerint 3) a Vár Panzió, Bálványos Gyöngye Turisztikai-központ, és a Bálványos Resort hotel tulajdonosával adódik lehetőségem az elszállásolási egységek kapacitásáról, kihasználtságáról, az itt nyújtott szolgáltatásokról, és a jövőre vonatkozó tervekről beszélni.

2. Szakirodalmi áttekintés

A turizmus fogalmának értelmezéséhez kiindulhatunk Lengyel Mártonnak A turizmus általános elméletéből, amely szerint “Turizmus alatt egyrészt az ember állandó életvitelén és munkarendjén (lakásán és munkahelyén) kívüli valamennyi helyváltoztatását és tevékenységét értjük, bármi legyen azok konkrét indítéka, időtartama és célterülete.” (HORVÁTH 2013)

A szakirodalomban a turizmusfajtákat különböző szempontok szerint osztályozzák. Bernecker megközelítésében például a turizmusfajták motiváció szerint vannak csoportosítva: pihenési célú turizmus (ide tartozik a gyógyüdülés és a wellnesturizmus), kulturális célú turizmus (vallási turizmus, tanulmányi és alternatív turizmus), társadalmi célú turizmus (rokonlátogatás, klubturizmus), sportturizmus, gazdasági célú turizmus (üzleti turizmus, kongresszusi turizmus), ploitikaorientált turizmus (konferencia- és diplomataturizmus). (FEKETE 2006)

Románia természeti adottságai kedveznek a turizmusnak. A romániai idegenforgalom az ország varázslatos természeti tájaira, a gazdag történelemre és a hagyományokra összpontosít, egyes kincsek pedig az UNESCO világörökség részét képezik. A turizmus a gazdaságra gyakorolt hatásai által az egyik legdinamikusabban fejlődő szolgáltatás Romániában, a World Travel and Tourism Council értékelése szerint az ország turisztikai potenciálja évente átlagosan 8%-kal nő. (PAICU, HRISTACHE 2013)

2.1 Bálványos ismertetése

A Kézdivásárhelytől 22 km-re található fürdő- és üdülőhely a Bodoki-hegység, a Csomád hegytömb és a Torjai-hegység találkozásánál, átlag 850 m tengerszint feletti magasságban fekszik. A fürdőhely egy 1,5 km-en, a Sós-mezőnek nevezett fennsíkot foglal el, amelyet körös-körül kb. 1000 m-es hegycsúcsok öveznek. A táj jellegét, a hirtelen kiemelkedő hegykúpokat az egykori vulkánok határozták meg. Ennek utóhatásai a léptenyomon fellelhető gyógyító borvízforrások (ásványvízforrás) és a száraz gázömlések (mofetták). (KOC SIS 2007)

Bálványosfürdő közigazgatási szempontból Torja községhez tartozik, és a Bálványos-medencében, a Büdös és Bálványos patakok találkozásánál alakult ki. A kis

üdülőtelepnek több mint 900 éves múltja van, napjainkban is virágzik és hozzájárul Románia (ezen belül Kovászna megye) turizmusának jelentős fejlődéséhez. Ezt támasztja alá az Országos Statisztikai Hivatal (Institutul National de Statistica, forrás: internet 1) közleménye, amely alapján az utóbbi 5 év statisztikai adatait hasonlítottam össze (1-5. táblázatok). 2019-től kezdődően a covid időszak kezdetéig, azaz 2020-ig nőtt a turista forgalom. 2021-ben, a karantén időszaknak köszönhetően a turistaforgalom jelentősen csökkent, az elmúlt 2 évhez viszonyítva, majd 2022-ben, 2023-ban újra megnő a megyébe látogató külföldi és belföldi turisták száma.

Az alábbi táblázatok a turistaforgalom változásait mutatják Románia különböző megyéiben, köztük Kovászna megyében is, ahol Bálványosfürdő található. Azért választottam ezeket a megyéket, mivel a turistaforgalom alakulása hasonló, valamint az Országos Statisztikai Hivatal is ilyen sorrendben közli az adatokat.

Megyék	Érkezők			Vendégéjszakák száma		
	Összes	román	külföldi	Összes	román	külföldi
CARAȘ-SEVERIN	13599	13330	269	34981	34370	611
CLUJ	34481	28749	5732	65478	52989	12489
CONSTANȚA	17077	14003	3074	35864	29942	5922
COVASNA	6204	5627	577	14558	12453	2105
DÂMBOVIȚA	6559	6127	432	12294	10674	1620
DOLJ	8273	7206	1067	14763	12356	2407
GALAȚI	4859	4403	456	8723	7542	1181

1.táblázat: Turisták érkezése, vendégéjszakák száma, január 2019, (forrás: internet

1)

Megyék	Érkezők			Vendégéjszakák száma		
	Összes	román	külföldi	Összes	román	külföldi
CARAȘ-SEVERIN	14123	13838	285	36901	35478	1423
CLUJ	35671	30152	5519	64937	52996	11941
CONSTANȚA	18199	16700	1499	39977	35734	4243
COVASNA	9671	9132	539	26444	24852	1592
DÂMBOVIȚA	7891	7472	419	15504	14127	1377
DOLJ	8646	7545	1101	15718	13299	2419
GALAȚI	7551	6771	780	12769	10410	2359

2.táblázat: Turisták érkezése, vendégéjszakák száma, január 2020, (forrás: internet 2)

Megyék	Érkezők			Vendégéjszakák száma		
	Összes	román	külföldi	Összes	román	külföldi

CARAȘ-SEVERIN	9011	8916	95	21494	21029	465
CLUJ	17771	16966	805	29894	28294	1600
CONSTANȚA	7963	7400	563	19000	17220	1780
COVASNA	8816	8532	284	19620	18290	1330
DÂMBOVIȚA	5049	4976	73	9412	9105	307
DOLJ	5091	5034	57	7243	7120	123
GALAȚI	4457	4177	280	7170	6177	993

3.táblázat: Turisták érkezése, vendégéjszakák száma, január 2021, (forrás: internet 3)

Megyék	Érkezések			Vendégéjszakák száma		
	Összes	román	külföldi	Összes	román	külföldi
CARAȘ-SEVERIN	8047	7985	62	19248	18925	323
CLUJ	15528	14841	687	27841	26369	1472
CONSTANȚA	6619	6432	187	16328	15112	1216
COVASNA	7805	7633	172	17586	16589	997
DÂMBOVIȚA	4163	4127	36	8253	7986	267
DOLJ	3994	3967	27	6098	6012	86
GALAȚI	3350	3208	142	5687	4892	795

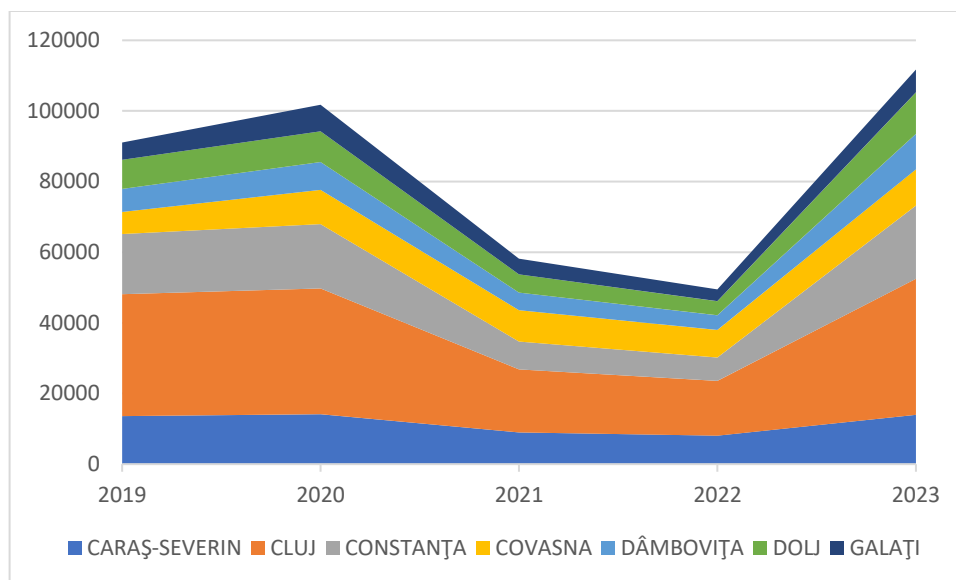
4.táblázat: Táblázat: Turisták érkezése, vendégéjszakák száma, január, 2022, (forrás: internet 4)

Megyék	Érkezések			Vendégéjszakák száma		
	Összes	román	külföldi	Összes	román	külföldi
CARAȘ-SEVERIN	13956	13758	198	29705	29207	498
CLUJ	38530	31968	6562	66094	53030	13064
CONSTANȚA	20714	18796	1918	47104	41520	5584
COVASNA	10287	9697	590	24568	22699	1869
DÂMBOVIȚA	10013	9844	169	15315	14967	348
DOLJ	11755	10433	1322	20445	16319	4126
GALAȚI	6467	5733	734	9806	8367	1439

5.táblázat: Turisták érkezése, vendégéjszakák száma, január 2023, (forrás: internet 5)

Az 1. ábra mutatja be az összes érkezések számában a vizsgált időszakban és területen lejátszódó folyamatot.

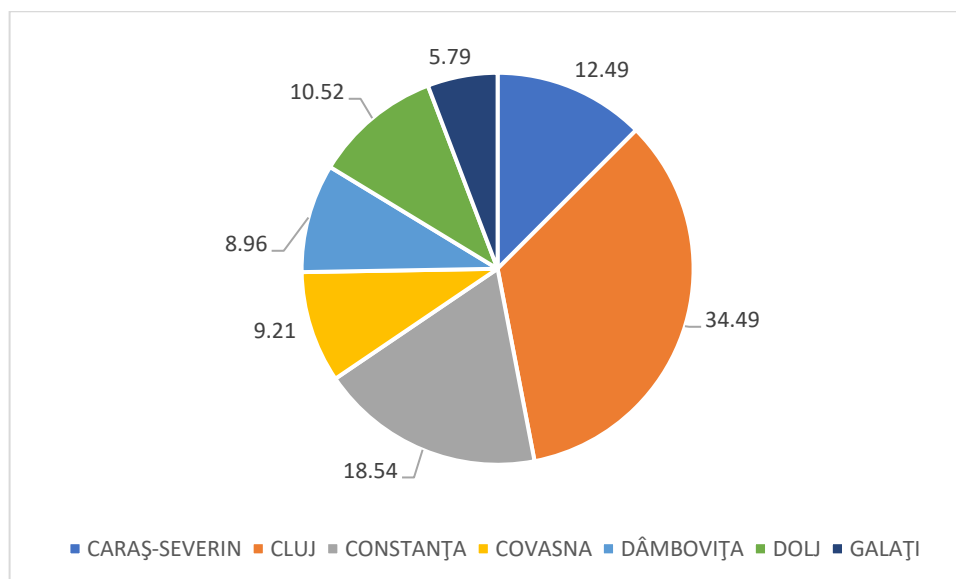

1. ábra: A turista érkezések számának alakulása 2019-2023 között (fő) a vizsgált területen

(forrás: saját szerkesztés OSH alapján)

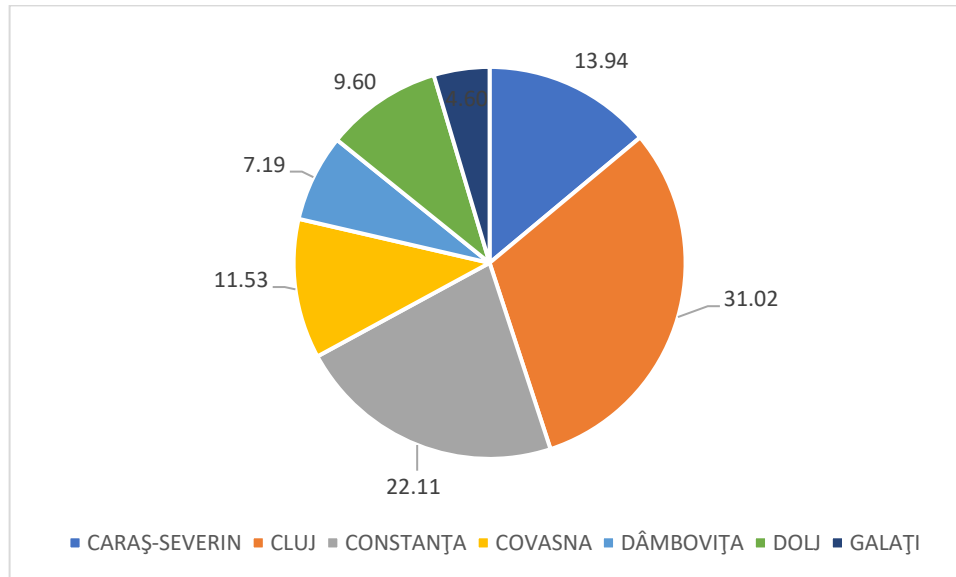
Mint látható, valamennyi vizsgált megyében azonos irányú és hasonló mértékű visszaesés játszódtott le a Covid évek alatt. Az egyes megyék turistaforgalomban játszott szerepe különböző, a legnagyobb forgalmat Cluj megyében lehetett tapasztalni az időszak folyamán. 2023-ban a megyék közötti megoszlást mutatja be a 2. ábra.

2. ábra: A teljes turistaforgalom megoszlása a vizsgált megyék között 2023-ban (%)

(forrás: saját szerkesztés OHS alapján)

Covasna megye az összes érkezés mintegy 9 százalékát fogadja, miközben a vendégéjszakák tekintetében valamennyivel kedvezőbb a helyzet (3. ábra).

3. ábra: A vendégéjszakák számának megoszlása a vizsgált megyék között 2023-ban (%)

(forrás: saját szerkesztés OHS alapján)

Ehhez a növekedéshez, Bálványosfürdő is hozzájárult az általa kínált gyógyturizmus és üdülturizmusban rejlő lehetőségeknek köszönhetően, hiszen rengeteg gyógyulás által motivált betegségben szenvedő ember valamint a napjaink stresszes világából szabadulni vágyó turista látogat el a helyszínre. (PÉNZES, PRISZINGER 2009)

A gyógyturizmusnak egy központi tényezője a gyógyfürdő amely különböző természeti elemek: víz, iszap és gázelfordulás felhasználásával fürdőkezelést nyújt.(RUSZINKÓ, DONKA 2019)

A mai Bálványosfürdő három régi fürdőtelep összeolvadásából jött létre: a Torjai-Büdös, Csiszár-fürdő, és a Transzilvânia-fürdő. A legrégebbi a Torjai-Büdös, amely nevét a kénhidrogén jellegzetes szagáról kapta, itt található a torjai Büdös-barlang, amely nevét szintén a felgyülemlett “büdös” gyógygázokról kapta. A második 1857-ben jött létre, a Csoma-hegygerinc lábánál, amely alapítójáról, a kézdivásárhelyi Csiszár Dénesről kapta a nevét. A harmadik, eredeti nevén Várpadi-feredő volt, mivel a várhegy lábánál feküdt, azonban a két világháború között megvásárolta a Transzilvânia Bank, így a neve Transzilvânia-fürdőre változott.

4. ábra: A Csiszár-fürdőn a különböző színű gyógyforrások (saját fotó)

5. ábra: Csokoládé-fürdő (saját fotó)

Ez a három fürdő régen működött, azonban a rendszerváltást követően a Csiszár és Transzilvánia-fürdő kezelő központjai beszüntették működésüket. Jeleneg, 2024-ben ez a két fürdő megújult formában újra működik.

A 2000- es években ismét felmerült a fürdők felújításának ötlete, különböző helyi kezdeményezések születtek, civil szervezetek alakultak. A szakemberek körében felmerült a kérdés, hogy miként lehet bevonni a helyi közösséget a munkálatokba. A választ a Csíki

Természetjáró és Természetvédő Egyesület kezdeményezése adta meg, mely közösségek részvételén alapuló hagyományos kalákamozgalmakkal, helyi gyógyfürdőket újított fel. (AMBRUS 2007)

Ezen egyesület példáját követve 2013-ban indították el azt a kalákamozgalmat Balványosfürdön a Tairling fivérek, melynek következtében, jelenleg 2024-ben a Csiszár fürdő megújult arculattal várja a turistákat.

A Vár-patak völgyében a múlt század utolsó harmadában alakult meg az első szénsavpalackozó üzem. Ez a Büdös-barlang széndioxid gázát palackozta. Sajnos 1916-ban felgyújtották a bevonuló katonák.

Egy tanulmányt végeztek az erdélyi térségben, melynek keretén belül 1511 forrást vizsgáltak meg. Ez alapján Hargita és Kovászna megyét jellemzi a legnagyobb utóvulkáni gázkibocsátás, Bálványosfürdön mofetta formájában is. (COSMA 2008)

Itt a Büdös-hegy oldalában található a 14 m hosszú Torjai-Büdös-barlang 1052 m magasan, amely Európa legnagyobb természetes mofettája. A mofetta, mint tudjuk, sok szén dioxidot tartalmazó, viszonylag alacsony hőfokú vulkáni kigőzölgést jelent. (forrás: internet 6)

Naponta kb 6000 m³ tiszta széndioxidot bocsájt ki, amellyel túltesz Nyugat-Európa hasonló hírességén, a nápolyi Kutya-barlangon. Legelőször, 1884-ben, Ilosvay Lajos végezte el a barlang levegőjének a vegyelemzését. Azóta sem fedezett fel senki semmi újat, az enyhe radioaktív sugárzáson kívül, amelynek értéke 980 pCi/l , és ami az egész Kelemen-Hargita vulkáni vonulat összes mofetta gázai között a legnagyobb értéket mutatja.(INCZE, JÁNOSI, KISGYÖRGY, TATÁR 2017)

Ilosvay szerint a Büdös-barlang levegőjének az összetétele a következő : 95,82% széndioxid, 0,38% kénhidrogén, 0,14% oxigén és 2,66% nitrogén. ”A negatív (2,8x10⁴ ion/ml) és pozitív (3,3x10³ ion/ml) ionok töménysége, a barlang levegőjének nedvességtartalma (95%) és a gáz hozama szerint, a Torjai Büdös-barlang egy kellemesen langyos gázfürdő”. (KOC SIS 2007)

A kiáramló gáz nagy mennyiségben és közvetlen közlelről halált okoz. Így a barlangban a falon látható elszíneződés mutatja a szintet ameddig még biztonságban lehet levegőt venni, ez alá menni biztos halált jelent.

6.ábra: Torjai Bűdös-barlang (forrás: internet 7)

A Bűdös-hegy oldalában több kisebb-nagyobb, gázt kibocsájító kőfülke van még: Medve-barlang, Timsós-barlang, a nagyobb méretű Gyilkos-barlang, ennek közelében van az ú.n. Madártemető. Ez egy beszakadt kénbánya-tárna mélyedése, amelyben felhalmozódott a szén-dioxid. Az alacsonyan repülő madarak, ha a gáz szintje alá ereszkednek, akkor meghalnak. Nemcsak madarak, hanem kisemlősök is gyakran lelik itt halálukat.

A mofetták és a sok borvízforrás a gyógyturizmus alkotóelemei, amely célcsoportja a krónikus betegségekben szenvedő vagy fájdalmaikat csökkenteni kívánó vendégek, akiknek elsődleges célja a gyógyulás, a rehabilitáció. (OEFS 2007) Ezen természeti tényezők nemcsak a turistákat, hanem a szív- és érrendszeri megbetegedésekben, reumától, ideg- és gyomorbántalmaktól szenvedőket is messze földről ide vonzza.

A Csokoládéfürdő (7X5 m), Vallató (7,5X4,3 m), Hammas (1,9X2 m) nevű fürdőmedencékben úgyszintén gyógyhatású ásványvíz „fortyog”. A legismertebb borvízforrások: Jordán, Zsófia, Mogyorós, Szemvív, Szejke, Vasas, Györfi, Ibolya, Bálványos, Ilosvay, Margit, Anna, Szilamér, Buffogó, Bányai, Cseh. (KOC SIS 2007)

Már Orbán Balázs írásaiban megemlíti a Sósmezőn található, gyógyító valamint iható borvizeket: „E hegyhát Sósmező nevét attól nyerte, hogy ott vas-nátron tartalmú Timsósnak nevezett sósfürdő, közelében pedig igen kellemes ízű, ivásra használt borvíz

(savanyúvíz) bugyog fel. E források egészen az újabb időig ismeretlenek voltak, csakis 1866-ban észlelte azt Cseh Károly...”. „E források üdvös hatása évente ismétlődő gyógyításokban nyilvánul, s bár itt semminemű vendéglő, sőt még épület sincsen, mégis nyaranta sok fürdővendég szokott a szomszéd Háromszékről, gyakran távoli vidékekről is ide felseregleni”.

A Büdös-hegy és a Köztető közötti hegynyeregben található a környék másik érdekessége a Buffogó. Ez egy savanyúvízes, gázfeltörésekben gazdag, 1 hektár kiterjedésű ingóláp. A vastag, süppedős tőzegmohás területekkel körülvett, kisebb-nagyobb tisztavízű vízfelületek, közt megtaláljuk a sűrű, folyamatos és buffogó széndioxid gázfeltöréseket. Innen kapta a nevét is. Ritka növények élnek itt, amelyek közül megemlíthetjük a keskenylevelű gyapjúsást (*Eriophorum angustifolium*), a kereklevelű harmatfűt (*Drosera rotundifolia*), a tőzegrozmaringot (*Andromeda polifolia*), a mármorkát (*Empetrum nigrum*), a szibériai hamuvirágot (*Ligularia sibirica*) és néhány ritka mohafajt mint az észak-európából származó *Helodium lanatum*, melynek itt van a legdélebbi európai előfordulási helye. Az előbb felsorolt növények közül a legkülönlegesebb véleményem szerint a kereklevelű harmatfűt, ami egy abszolút ritkaságnak számít nálunk, ugyanis húsevő növény. A kereklevelű harmatfűnek, kb 2-3 centiméteres szárai vannak és kis, lapátszerű szőrös levelei, alig észrevehetően megbújik a tőzegmoha között, és könyörtelenül pusztítja a rovarokat. A növény fokozottan védett. (KISGYÖRGY 2001)

7.ábra: A Buffogó lápja (saját fotó)

A Bálványosfürdő turisztikai látnivalói közül ugyan csak fontos szerep jut a Bálványos-várnak. A fürdőközponttól egy órányi gyaloglás után, több mint 1000 m magasban megtaláljuk a legendás híri Bálványosvár romjait. A régészeti ásatások alkalmával itt római kori gyöngyöket, vaslándzsákat, régi kulcsokat, középkori kerámiát találtak. Építését a XI.-XII. századra teszik, habár nem egyértelműen határozzák le ezt a korszakot, ugyanis vannak akik fiatalabbnak tartják. A központi öreg tornya a legrégebb. Ezt követően épült a belső, majd a külső várfal. Szerkezetileg a belső tornyos, szabálytalan alapfalú várak típusába sorolják. A vár a XIV. században már az Apor családé volt, és valószínűleg királyi adományként kapta. Úgy mondják egy ideig a Magyar Szent Koronát is itt őrizte Apor László erdélyi vajda, mielőtt átadta volna Károly Róbertnek. A Bálványosvár múltját legendákba, mondákba fűzték a környék lakói, miszerint "Óriások és tündérek építették" volna a várat. A vár legendájában egykori valós eseményeket örökített meg a szójhagyomány, ezek kaptak helyet Jókai regényében is. (KISGYÖRGY 2001)

Bálványosfürdő fennebb bemutatott látványosságai napjainkban is többezer látogatót vonzanak ide. A helyi és környékbeli lakosok körében közkedvelt hétvégi kikapcsolódást jelent ez a hely, az év bármely szakaszában. Ezek az emberek nemcsak családjikkal, de

távolról érkezett, többségben magyarországi vendégeikkel együtt is szívesen újra felfedezik Bálványosfürdő rejtett természeti kincseit, ezáltal is népszerűsítve a desztinációt. Vidékünkön egy jellemző marketingfogás tehát a szájhagyomány útján terjedő propaganda. (PRINTZ, MARKÓ 2018)

Ugyancsak említésre méltó az ország többi részéről, valamint a külföldről érkező turisták száma, akiket a gyógyfürdőkön és természeti/történelmi látványosságokon túl, a turázás lehetősége is idecsalogatja. Azon turistáknak, akik nem ismerik Bálványosfürdő kincseit, a szálláshelyek gyakran biztosítanak helyi idegenvezetést szakképzett emberek által, akik a turistaösvények bebarangolása révén eljuttatják őket a fürdőkhöz, barlanghoz és a Bálványosvárhoz.

A turistaösvényeknek tehát kiemelten fontos szerepük van, többek között az ökoturizmus szempontjából, amelyet az ökoturizmus szövetség úgy határoz meg mint: *„felelősségteljes utazás természeti környezetben, amely a környezetet óvja és a helyi lakosság boldogulását, fejlődését segíti”*. (forrás: internet 8)

Ez alapján, a Bálványosfürdőre látogató turisták a helyi hotel- és panziótulajdonosokat segítik ökotúrájaikkal a szálláshelyek és helyi szolgáltatások (pl. idegenvezetés) igénybevétele által.

A túrázni vágyóknak számos turistaösvény áll a rendelkezésükre. Az egyik ilyen turistaösvény Bálványosról indul, elvezet a Csiszárfürdőig, majd a Csoma-pusztán és Begyenkő-barlangon át visszakanyarodik Bálványosra. Ezt az útvonalat kék kereszt jelöli és inkább erős fizikumú, tapasztaltabb túrázóknak javasolt, mivel 5 órás időtartamot vesz igénybe.

Egy másik útvonalnak, melyet egy sárga pont jelez, a kiindulópontja Bálványosfürdő, és az Ibolya-forrás érintésével Bálványos várához vezet el. Bár a rövid, 1 órás időtartama miatt ez a turistaösvény vonzóbbnak tűnhet, a kezdő túrázóknak mégis számolniuk kell a magasságszint emelkedésével.

2.2. A fürdő múltja

Az igazi pezsgő élet az 1960-80-as években volt a Csiszár-fürdőn. A két nagy úszómedence deszkával kipadolva és bekerítve, körülötte is deszkával padolt napozó és körben deszkából készített öltöző fülkék lehetővé tették mindenki számára a fürdők

használatát, felnőttek, gyerekek egyaránt használhatták. A fürdőmedencék közelében gőzölő-mofetta volt, ahol a reumatikus fájdalmakban szenvedő betegek kezelték magukat. A fürdő és mofetta használata ingyenes volt. A fürdőtelep alsó részén orvosi rendelő működött Dr. Virágh Zoltán irányítása alatt, ott meleg fürdőt és gyógykezeléseket is lehetett igénybe venni. A szórakozni, pihenni, üdülni vágyó személyeket a fürdőtelep személyzete szolgálta ki, lehetőség volt arra, hogy több napot, hetet töltsön ott bárki. Voltak szállodák, kávéház, étterem, üzlet és rendőri szolgálat is. (KISGYÖRGY, KRISTÓF, ROSENER 1982)

A Bálványosvár mintájára egy várszínpadot építettek, a fürdők közelében levő tisztáson. Itt nagyon sok előadás, kulturrendezvény volt. Főleg a “Megénekelünk Románia” nevű folklor-fesztiválok alkalmával, népdalok, néptáncok és más rendezvények szorakoztatták az egész környékről, sőt a távoli vidékekről érkező vendégeket. Ilyenkor rengeteg ember gyűlt össze, pezsgő élet, igazi turistaparadicsom volt a Csiszáron (ugyanis a helyiek így hívták és az öregek még mindig így emlegetik), vagyis a Bálványosfürdőn.

8.ábra : Az oldal aljában a várszínpad (itt tartották a folklor fesztiválokat), a hegyoldalban a hétvégi házak láthatók, míg a hegy tetején van a Bálványos-vára.

(saját fotó)

A rendszerváltás után hanyatlásnak indult minden. Sok értékes épület, a fürdők idegenek tulajdonába kerültek, senki nem gondozta, nem javította a pusztoló fürdőket, a forrásokat, a mofettát, így használhatatlanná vált minden és a teljes pusztulás, megsemmisülés jelei voltak láthatók az egész fürdőtelepen.

Egy ugyancsak kulturális esemény, amely a kezdetben csakis a Bálványoshoz kötődött az a „Tusványos”. 1990 nyarán indult a „Bálványosi folyamat”, egy olyan tábor ahol a közéletben, politikában gondolkodó erdélyi, román és magyarországi fiatalok Bálványosvár alján találkoztak. Ezek kötetlen beszélgetések voltak, politikai, emberi kapcsolatok kialakítására. Eleinte 40, 50 fős csoportok voltak, de ez idővel egyre nőtt. Egy idő után a Bálványos területe nem volt elég ezeknek a nagyobb számú csoportoknak, így 1996-tól leköltözött Tusnádfürdőre. 1999-től változás, fejlődés következett: a kolozsvári Magyar Diákszövetség társszervezővé vált, „Bálványosi Nyári Szabadegyetem” nevet váltott, és így kialakult a „Bálványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktábor” .(forrás:internet 9)

Mindenik diáktábor programjában koncertek, bulik és kulturális események szerepelnek, komoly témák megvitatása a politikai életből.

Sajnos, a Tusványosnak már nem Bálványosfürdő ad otthont, mivel Tusnádfürdőnek a nagy hagyományokkal rendelkező gyógyfürdője, fejlődő infrastruktúrája, turisztikai látványosságai és sokszínű programlehetőségei nagyobb tömegeket mozgatnak meg (több tízezer résztvevő) mint Bálványosfürdő. (BALOG, BEHRINGER 2023) Mindez azt bizonyítja, hogy maga a gyógyhely minősítés önmagában nem garantálja egy település turisztikai eredményességét (pl.: vendégek és vendégéjszakák száma, adóbevételek, település ismertsége, imázsa, stb.), hiszen ahhoz települési szintű, komplex gondolkodásmódra és alaposan átgondolt stratégiára van szükség. (STRACK 2021)

2.3. A jelen és a jövő

Az egykori virágzó gyógyturizmus telepítői tényezőiként nyilvántartott borvízforrások nagy részének turisztikai szerepe, ma arra korlátozódik, hogy a térség lokális vonzerejét gazdagítja. A szakemberek körében felmerültek a kérdések, hogy miként lehet bevonni a fejlesztésekbe azokat a belső erőforrásokat, természetes gyógytényezőket (borvizek, mofetták), a domborzati változatosságot, a védett értékeket, gasztronómiai

különlegességeket -amelyek az államszocializmus útvesztőjében feledésbe merültek, illetve miként lehet a helyi közösséget bevonni, hogy saját hatáskörükbe fejlesztési munkálatokat végezzenek. (AMBRUS, 2007)

Az egyes turisztikai desztinációk elkészítik saját stratégiájukat, továbbá meghatározzák stratégiai feladataikat. A turizmus ágazat hosszútávú átfogó fejlesztését magalapozó stratégiák különböző területi szintekre készülnek, ez lehet: ország, régió, megye, kistérség, település, városrész, tájegység szintjén, valamint turisztikai régiók turizmusfejlesztési stratégiái is egyaránt (JÉKLI 2015).

Bálványosfürdőnek nincs külön turizmusfejlesztési stratégiája, azonban A Csomád-Bálványos Közösségek Közti Fejlesztési Társulásnak a hosszú távú céljai közé tartozik az Integrált Fejlesztési Stratégia gyakorlatba ültetése Hargita és Kovászna megyében, melyről 2025-ben dönt az Európai Bizottság. Ezáltal olyan stratégiai fejlesztéseket valósítanak meg, amelyek hosszú távon biztosítják a fenntartható fejlődést ebben a régióban. A fejlesztések sokrétűek, kiemelt figyelmet kap a turizmus, az infrastruktúra, a környezetvédelem valamint az energiahatékonyság. A stratégia kivitelezésében fontos szempont ugyanakkor, hogy a bálványosi népi fürdők, borvízforrások kerüljenek vissza a turisztikai körforgásba és ne legyenek elhanyagolva. (forrás :internet 10)

Nemzetközi keresleti trendek mutatói, azt bizonyítják, hogy megváltoztak az utazások motivációi, a fizikai, pszihikai, társadalmi indítékok. Előtérbe kerültek az egészség megőrzését és javítását célzó utazások. Napjainkban a társadalmi és életmódbeli változások következtében a gyógyfürdők egyre inkább keresettek, hiszen a stresszel teli életmód révén megnövekedett a kikapcsolódás és pihenés iránti igény, valamint nőtt az egészségtudatos életmód jelentősége. Egyre több a környezettudatosabb turista, autentikus élményeket ígérő, jól tervezett, biztonságos és kevésbé szennyezett desztinációt keres.(AMBRUS 2007)

Daragus Attila magánvállalkozó (Torja polgármestere) nevét érdemes megjegyezni, mert ő volt, aki elsőként tette meg a lépéseket a turizmus fellendítése érdekében. Megvásárolta a fürdőtelep alján lévő kis éttermet, amelyet feljavított, majd tovább épített. Most egy három csillagos panzió áll ott étteremmel. Ugyancsak Daragus Attila megvásárolta a Transzilvánia vendéglő épületét is, amelynek az átalakítása most is folyamatos fejlesztés alatt van. A vendéglőhöz tartozik a valamikori Transzilvánia fürdő,

amely a jelenlegi felújítási munkálatok után, hivatalosan 2024 nyarán nyitja meg kapuit az ide látogatók előtt.

A Bálványosi Nyári Szabadegyetemnek régen helyetadó majdnem egyhektáros kempingtáborban 6 házikó épült (ami 17-re fog bővülni) és egy panzió is épül, amelynek a tulajdonosa a kézdivásárhelyi István András, az Istvána Kft tulajdonosa. Legnagyobb tervük, hogy a tábor teljes felújítása után visszahozzák a nyári szabadegyetemet.

Magánszemélyként a kézdivásárhelyi Szarvadi Loránd és Hegedűs Ferenc társultak, akik a Kárpátok Szállodát vásárolták meg a 2000-es évek elején , jelenlegi nevén Bálványos Resort, amelynek tulajdonosa időközben, egyedül Szarvadi Lóránd maradt. Az átalakítások befejeztével egy négycsillagos, magas színvonalú szolgáltatásokat biztosító hotellel gazdagodott Kovászna megye. Ez a típusú szállás Bálványosfürdön rendhagyónak számít, hiszen az egészségturizmus új formáját vezette be a térségbe, a wellnesssturizmust. A wellness turizmus az állandó lakóhelyen kívüli, ideiglenes tartózkodást jelenti, amely során a turista célja az optimális egészségi állapot elérése, a testi, lelki és szellemi egyensúly megteremtése. Ennek értelmében a wellnessszolgáltatások komplex egészség-megőrzési, prevenciós programot kínálnak, lehetőséget nyújtanak az egészséggel kapcsolatos tudás megszerzésére, s mindezt vonzó környezetben, szórakoztató módon biztosítják a vendégek számára. (PRINTZ, MARKÓ 2018) Mindezen tulajdonságokkal rendelkezik a Bálványos Resort, amelyekre a kutatásom során részletesen kitérek.

Ezen kívül a magánvillák és vendégházak száma is szaporodik, szemmel láthatóan építkezések folynak egész Bálványosfürdő területén.

Ezekből látszik, hogy a fürdő egész területén és környékén lázas munka folyik, remélhetőleg a Bálványosfürdő nevet viselő régió visszanyeri azt a pezsgő életformát, amilyent ez a természeti kincsekben gazdag és páratlan szépségű vidék megérdemel.

3. Anyag és módszer

Még mielőtt nekifogtam volna a dolgozatom megírásának, egy fajta megfigyelést, és helyzetelemzést, felmérést végeztem. Ez abban valósult meg, hogy összehasonlításokat végeztem a múlt század végén lezajló és az utóbbi 5 év turizmusáról.

Ezek alapján kérdéseket fogalmaztam meg, amelyek a múlt és a jelen viszonyaira, változásaira alapozódnak. Az egyik fontos kérdés, hogy „Miért olyan elhanyagolt Bálványos?“, mikor itt valamikor egy jól kiépített környezet várta az ide látogató nagyszámú turistát. A következő kérdések ennek a gondolatmenetnek a folytatása „Miért maradtak el a fejlesztések?“, „A turizmus jelenleg milyen tendenciát mutat?“, „Milyen gyakran látogatnak ide a turisták?“, „Valóban a turizmus egy újabb felvirágzása várható a jelenlegi befektetéseknek és építkezéseknek köszönhetően?“.

Két kutatási módszert használtam a felmérés és elemzés elvégzéséhez.

A kutatás egy részét egy-egy interjú keretén belül próbáltam megválaszolni, melynek tárgya a bálványosi turizmus piacában nagy mértékben résztvevő Vár Panzió, Bálványos Gyöngye Turisztikai-központ, és a Bálványos Resort. A tulajdonosok az elszállásolási egységek jelenlegi állapotáról valamint az ezekkel kapcsolatos jövőbeni terveikről számoltak be. Ugyanakkor a turizmusban eddig szerzett tapasztalatokról is tudomást szereztem.

Majd a kutatás további részében felmérést készítettem kérdőíves vizsgálat segítségével a vendégházak tulajdonosai körében, több kérdésre keresve választ: mikor épültek, az épület sajátosságai, mikortól van a tulajdonukban, milyen gyakran használják, mikor használják, mivel töltik itt az időt akik ide látogatnak, kiadják esetleg idegeneknek is, és a házak felszereltségére is rákérdeztem. A kérdőívet 15 személytől kérdeztem le.

Külön fejezetben tárgyalom az interjú során kapott információkat, és ismét külön fejezetben vannak rendszerezve a kérdőíves vizsgálat eredményei, valamint az azokból levont következtetések.

4. Eredmények és értékelésük

4.1. Interjúk eredményei

Bálványos Gyöngye Turisztikai-központ

A panzió tulajdonosa az interjú során beszámolt, hogy 18 éve került a tulajdonába, ez a gyönyörű hely, amely Bálványosfürdő legcsendesebb részén helyezkedik el.

2020-ban a panzió teljes felújításon esett át és új szolgáltatásokkal bővítette tevékenységét.

A szálláson éjjel nappali recepció működik, közös konyha, kert, bár, hűtővel felszerelt szoba, közös társalgó, ingyen wifi vehető igénybe.

Egy kültéri sarok is ide tartozik, ahonnan szépséges panoráma tárul elénk, és a grillezésre is lehetőség adódik.

Egy új szolgáltatással bővült a panzió, 2021-ben: forrás vízzel feltöltött, fával fűtött dézsával és szaunával várják az ide látogató vendégeket.

A kemping területére sátorral és lakókocsival is lehet menni. Itt jelenleg 6 darab házikó van, amelyek a következőképpen oszlanak fel : 4 darab 4 ágyas és 2 darab 3 ágyas, közös mosdóval és melegvízzel. Ugyancsak a tulajdonostól megtudtam, hogy további 11 házikó építését tervezi a közeljövőben.

9, 10. ábra: A házikók a kemping területén, valamint a panzió (forrás: internet 11)

Ezen a területen, van még két apartman is egybe építve, saját terasszal ahonnan belátható az egész hegyoldal. Francia ágygal, külön álló egyszemélyes ágygal is, saját

fürdőszobával, nappali és konyha résszel ellátva, kábeltévével, hűtővel, mikróhullámsütővel és automata kávéfőzővel szolgálják a vendégek pihenését.

A turisták igényei az évek során változtak, míg régen a közös fürdő teljesen elfogadott volt egy ilyen típusú szálláson, mára már többen jelezték hogy saját fürdőre van igény, amit már az apartmanban létre is hoztak.

A forgalmat jelentősen megváltoztatta, az étterem megjelenése, az elszállásolt turisták 50%-a igénybe veszi ezt is. Valamint a környékbeli családok gyakran használják kisebb családi események, rendezvények lebonyolítására.

2020-ban, elkészült a benti úszómedence, a gyerekek részére játszóteret is létesítettek, amit egyaránt a kemping és a faházikóban elszállásolt vendégek is használhatnak. Nyaranként úszótáborokat szerveznek, iskolások számára, ez évről évre népszerűbb a háromszéki gyerekek körében. A nyári hónapokban maximális lefedettség jellemző, míg télen ez visszaesik 40-50 %-ra.

Jellemző a belföldi turisták előfordulása, akik pihenni, gyógyulni, túrázni jönnek, Erdély szépségeit, látnivalóit felfedezni. A tulajdonos elmondása alapján, évi 1-2 alkalommal olyan turisták is megjelennek, akik üzleti ügyben vannak a környéken. A külföldi turisták jelenlétét is meg kell említeni, megközelítőleg 10% körül van, ezek legnagyobb részben Magyarországról érkeznek.

A panzióban befogadó képessége :

6. táblázat: A Bálványos Gyöngye panzió elszállásolási kapacitása.(forrás: tulajdonostól)

1 ágyas szoba	2 ágyas szoba	3 ágyas szoba	Étterem
1 drb.	2 drb.	1 drb.	25 személy

Vár Komplexum :Vár Panzió *, Transzilvánia Panzió***, Kárpátok Panzió**

A Vár Komplexum amely a Vár Panzió, Transzilvánia Panzió és Kárpátok Panzióból tevődik össze. Tulajdonosa több mint 30 éve vezeti a Vár Panziót, 15 éve vásárolta meg a Transzilvánia vendéglőt is, amelyet időközben felújítottak és most panzióként működik.

A tavalyi év, azaz 2023 folyamán a Vár Panziónál újjítási munkálatokat végeztek, a hatékonyabb működés érdekében, tudtam meg a tulajdonostól, Daragus Attilától.

Kis családi vállalkozásként indult a Vár Panzió élete, amely az idők során kiterjeszkedett és napjainkban jelentős számú alkalmazottal tartja fent magát, számszerűen 26.

A Vár Panzióban a szobák saját fürdőszobákkal rendelkeznek, és az étterem kapacitása is bővült, az évek hosszú során.

11. ábra: Vár Panzió (forrás: internet 12)

Jelenlegi kapacitása és szolgáltatások a panziónál:

- 13 darab két személyes szoba
- 2 darab 3 személyes szoba
- Konferenciaterem, 40 férőhelyes

Szolgáltatások :a szobákban minibar, televízió, központi fűtés, szauna, melegített bazin, borvizes medence, kocsikázás lovashintóval, csónakázás a közeli Szt Anna tónál, mikrobuszos kirándulások, télisportok üzése, étterem (50 férőhely) , fődött terasz (100 férőhely), rusztikus terasz (30 férőhely), rusztikus terem (30 hely), nyári kert (20 férőhely).

Transzilvánia Panzió ***

A vár panzió szomszédságában, gyönyörű környezetben, hegyekkel övezve fekszik a Transzilvánia Panzió.

A szálló 1 darab apartmanból, 12 darab 2 ágyas szobából, és 13 darab 3 ágyas szobából áll.

Felszereltség: internet, parkolási lehetőség, szauna, fitnessz, játszótér, grillezés, konferencia terem, billiárd, asztalitenisz.

A Transzilvánia Panzióon belül egy kezelő központot szeretnének léterhozni, ezt különböző pályázati pénzekből finanszíroznák, valamint egy fitnesszterem is szerepel a jövőbeni tervek közt.

12. ábra: Transzilvánia Panzió (forrás: internet 13)

Kárpátok Panzió ***

A komplexum részeként 15 méterre a Vár Panziótól található, amely olyan családok részére van kialakítva akik főként gyerekekkel és házi kedvencekkel érkeznek. Tágas udvar, ahol földt terasz, grillező, földt szabadtéri étkező található.

A rusztikus környezetnek köszönhetően, igazi vadászház jelleget kapott ez a panzió.

Kapacitása: 4 darab francia ágyas szoba, saját fürdővel, 1 darab apartman 2 darab francia ágygal, valamint 1 darab kis szoba gyerekeknek 1 személyes ágygal.

A tulajdonos elmondása alapján, a turisták igényei egyéenként változnak, az ágyak kényelmétől egészen az étterem által kínált menüig sokszíűek, viszont kiemelte, hogy akik nála foglalnak szállást általában a csendet, nyugalmat keresik, a nagyvárosi zsúfoltság elől menekülve. A komplexum elhelyezkedésének köszönhetően kiváló választás.

A szobákban nyáron 90-100%-os a kihasználtság, míg télen 35-45% hétvégeken. Az étterem kihasználtsága 80%. Jelenleg nagyobb a kihasználtság, mint régebben, ami azt jelenti a turisták egyre jobban kedvelik a környezetet, a kiszolgálást. Külön odafigyelnek, hogy szakképzett személyzetet alkalmazzanak, a konyhát, az éttermet a jelenlegi szakács lendítette fel. Nyáron sokkal több a turista, főleg az ünnepek alkalmával. A nyári szezon június közepétől szeptember 1-ig tart (amíg a vakáció tart általában), míg a téli szezon december 15-től március 15-ig tart. A turisták 70%-a belföldi, azok közül is egyre több a román (Bukarestiek), és a maradék 30% csak külföldi. A külföldi turisták közt igen nagy számban vannak akik Magyarországról érkeznek, szervezett kirándulás keretén belül, csoporttal együtt, valamint megemlíthető elenyésző számban az angol, német, osztrák turisták jelenléte is.

Többnyire középkorú, és családos turisták járnak ide.

Grand Hotel Bálványos

A néhai Kárpátok szálloda, úgy kívülről mint belülről új külsőt kapott, és ezzel együtt természetesen új identitást is, 2007 -ben nyitotta teljesen újra kapuút Bálványos Resort név alatt. Szarvadi Lóránd, magánvállalkozó fogott neki a nagy munkának, és még mindig javában folynak az átalakítások egy nagy kapacitású, rendkívül modern és sok szórakozási lehetőséget nyújtó négycsillagos hotel elkészítésének.

A festői környezet, az erdő nyugalma, az ózondús levegő, egy emlékezetes és színvonalas üdülést kínál az ide látogatóknak. Az év bármely szakaszában maradandó élményekkel kecsegtet a szálloda: tavasszal/ősszel csodálatos színpompa csalogatja ide a természet kedvelőit, kiváló a turák kedvelőinek, nyáron a családi vakációk kedvenc helye, télen pedig a téli sportok kedvelőinek.

A tulajdonos elmondása alapján, egy wellness központ is működik a hotel keretén belül, mely kül és beltéri élményeket egyaránt kínál a vendégeknek: gyógymedencék, szauna, gőzfürdő, kezelő és masszázstermek, sószoba, mofetta, külső és belső relaxációs terek. Ugyancsak itt egy kalandpark is működik, mely egyaránt alkalmas gyerekek és felnőttek számára. Az ide látogatók kipróbálhatják határaikat és képességeiket, természetesen erre kiképzett szakemberek felügyelete mellett.

A hotel kapacitása az évek hosszú sora alatt (17 év) változott, kezdetben 100 szobával indult, napjainkban ez 150-re nőtt. A szobák típusa változó : standard dupla szoba, superior dupla szoba, junior suite lakosztály, 4 hálószobás lakosztály, family room valamint panoramic family room.

A szolgáltatások amelyeket nyújt a hotel, a következők: étterem, konferenciaterem , fitnessterem, multifunkcionális sportpálya, biliard és asztalitenisz, íjászat, mászófal, gyalogtúrák, kerékpártúrák, medveles, mini állatfarm, off road túrák, kirándulás elektromos autóval, sétahajózás és pezsgőzés a Szent Anna tónál.

13. ábra: Best Western Bálványos Conference&Spa Hotel (forrás: internet 14)

A tulajdonos elmondása alapján, az évek során befektetése megtérülni látszik, állandó jelleggel vannak elszállásolt vendégek, bátran kijelentette, hogy 90%-ban, a hotel ki van használva, úgy télen mint nyáron. Többnyire bukaresti, valamint külföldi turisták látogatják a hotelt, de előfordul, hogy helyi lakosok is eltöltenek egy-egy hétvégét, ebben a csodás környezetben.

A nagy keresletre való tekintettel, az utóbbi években egy új szállás típust is működtetnek a hotel melletti területen, a Tiny House-t, az A Shape Cottage-t és a Tiny Forest Suite-ot, amelyek moduláris fából készült 17 illetve 50 négyzetméteres, konyhával, fürdőszobával, padlófűtéssel felszerelt házikók.

Ezek kihasználtságáról még korai nyilatkozni, mivel új szállástípusok, de egyértelműen kereslet mutatkozik erre is.

14. ábra: Best Western Bálványos Tiny House (forrás: internet 15)

15. ábra: Best Western Bálványos Shape Cottage (forrás: internet 16)

16. ábra: Best Western Bálványos A Shape Cottage (forrás: internet 17)

A panzió manzárd részén külön szálláshely van kialakítva, két külön álló lakrészben, ez inkább nagyobb csoportok részére alkalmas. 11 illetve 7 személy szállásolható itt el.

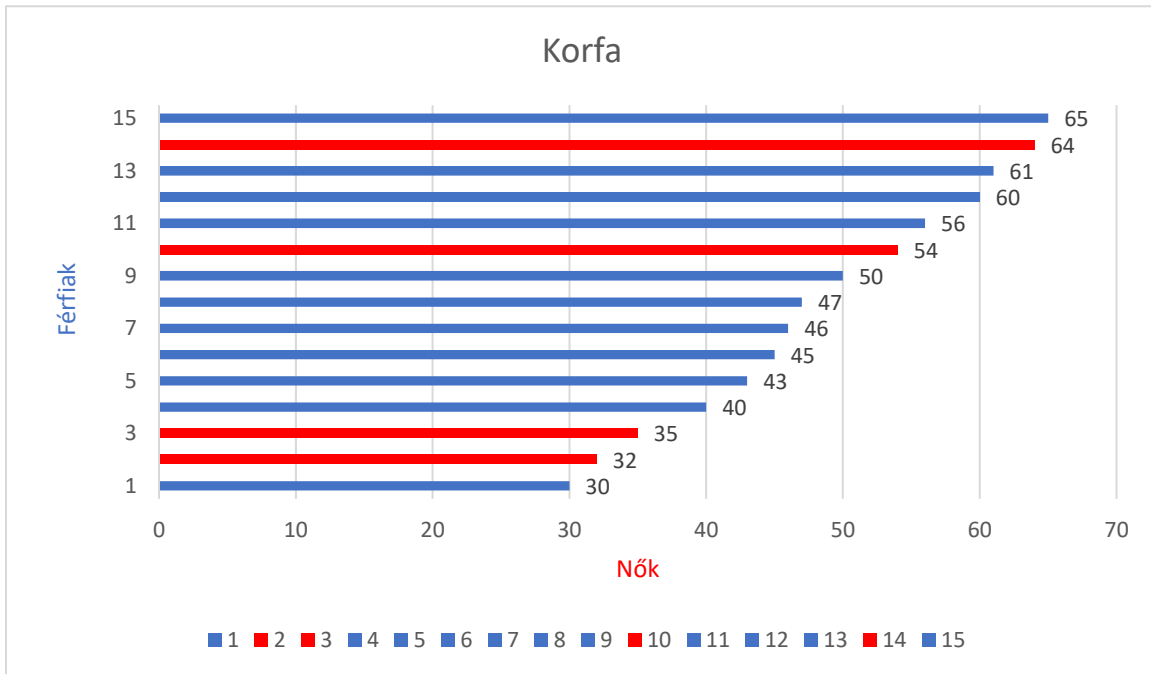
Ezen szállást inkább hétvégenként használják ki, különböző rendezvények, keresztelők, születésnapok, családi események lebonyolítására.

A szolgáltatások közt megtalálható a vendéglő, a wellness ,amely aktív pihenést és teljes regenerálódást kínál ,relaxáló, stresszkezelő módszerek, melyek a testi, lelki és szellemi jólétet biztosítanak a turistáknak. Sókamra, buborékfürdő, csontkovácsolás, tibeti masszázs, száraz szauna.

4.2. Kérdőíves felmérés eredményei

A kérdőívek feldolgozását követően különböző táblázatok, diagrammok által vetítem ki a kutatás eredményeit.

A kutatás első része az általános kérdéseket foglalja magába, amelyek a kérdőív kitöltőjére, valamint annak családjára vonatkoznak. 15 db. kérdőívet dolgoztam fel azon tulajdonosok körében, akik vendéglátás céljából építették fel házaikat. A megkérdezettek 73%-a férfi és 27%-a nő volt. A megkérdezettek közt a közép és az idősebb korosztály szerepel, a legfiatalabb 30 éves, míg a legidősebb 65 éves, így az átlag életkor a 48, de mindenik megkérdezett személy más-más életkorral rendelkezik.

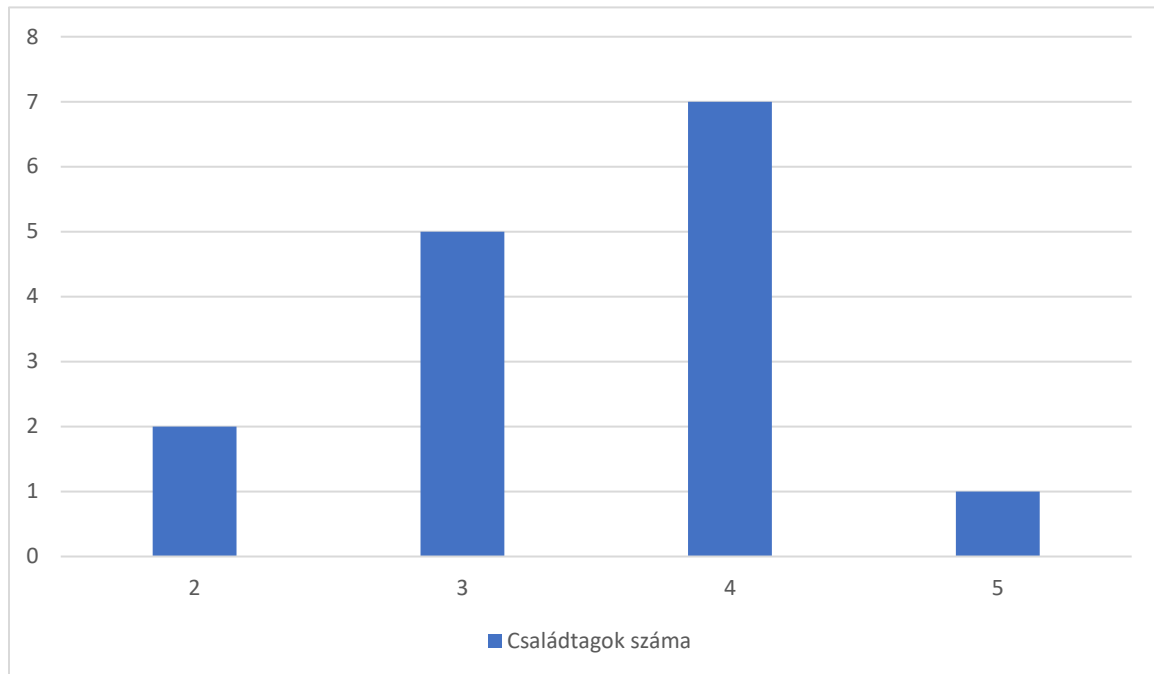
17 ábra: A tulajdonosok életkorának megoszlása nemek szerint (forrás:saját vizsgálat)

A tulajdonosok mind Bálványosfürdő környékéről származnak, 4-en a községen belül, Torja nevű településen, 10 km-en belül laknak, 11 tulajdonosoknak pedig a környező falvakban és városban van a lakhelye (10-20 km-en belül): Kézdivásárhely, Szentlélek és Esztelnek. Ezen tulajdonosok Bálványosfürdő mellett más helyekre is ellátogatnak nyaralás céljából.

A házikó tulajdonosok 87%-a házas (13 személy), míg 13%-a elvált (ez mindössze 2 személy), és nincs köztük özvegy, vagy egyedülálló.

A családtagok száma leggyakrabban 4 vagy 3. Ritkábban fordul elő a 2 és 5 tagú család. Tehát a 4 tagú családok 46,66 %-ban, a 3 tagú családok 33,3 %-ban vannak jelen,

míg a 2 tagú családok 13,33 %-ot, az 5 tagú családok pedig 6,66%-ot képviselnek. Átlagban a két szülő és két gyerek családmódel a jellemző.

18. ábra: A családtagok számának eloszlása (forrás: saját vizsgálat)

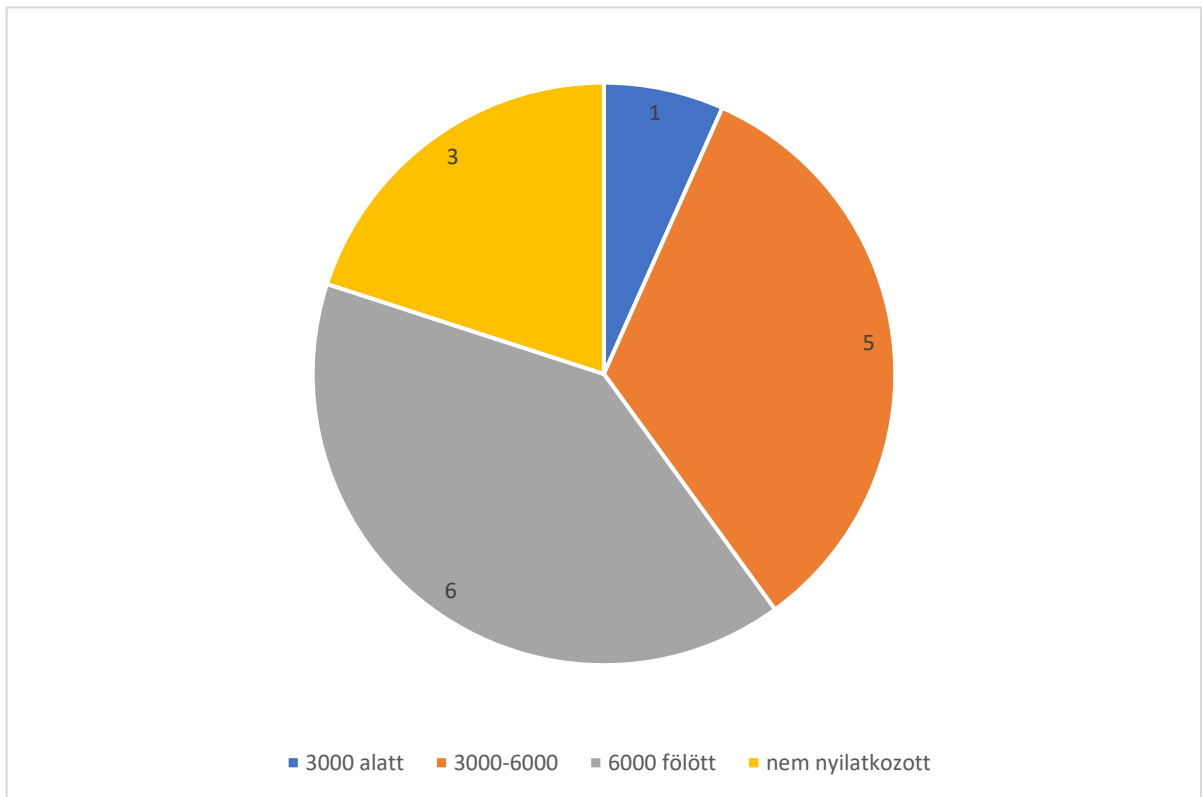
Az élettársak életkora nagyjából megegyezik a megkérdezettek életkorával, ez is egy 30 évtől 65 évig terjedő intervallum. Azonban nagyobb arányban van képviselve a 40, 41 valamint az 54 évesek száma. A legtöbb családban 2 gyermek van, azon kívül gyakori az egy gyermekes családok száma, viszont elég ritka a három gyermekes család itt, az én esetemben egyetlen ilyen család szerepelt a listámon. A gyermekek életkora is eléggé eltérő, 1-től közel 40 évig terjed, az én felmérésemben 37 éves a legidősebb “gyermek”.

A megkérdezettek jövedelem megoszlása a következő: 6%-a 3000 RON alatti jövedelemmel rendelkezik (1 személy), 33,3%-a 3000 és 6000 ron közötti jövedelemmel (5 személy), míg a maradék 40% rendelkezik 6000 RON fölötti jövedelemmel (6 személy). A kutatás során a megkérdezettek 20,7%-a (3 személy) nem válaszolt erre a kérdésre.

A kérdőívet kitöltő tulajdonosok közül csupán 3 személynek származik teljes mértékben az éves jövedelme a vendégházak kiadásából. Megfigyelhetjük, hogy nagy részének a turizmus csak egy kiegészítő jövedelmet jelent a munkahelye mellett, 5 személynek 50%-ot meghaladó mértékben, míg 7 személynek 50% alatti mértékben. Ugyanakkor nincsenek olyan háztulajdonosok, akiknek nincs szálláshelykiadásból származó jövedelme.

A hétvégi házak alapterülete 80 és 250 m² között váltakozik, a hozzá tartozó telkek mérete pedig 1500 és 5000 m²-ig terjed. A házak alapterülete alapján változik a szobaszámok megoszlása, a legtöbb ház 4-5 hálószobával rendelkezik (8 vendégház), a legnagyobb alapterületű házak pedig 7-8 hálószobát kínálnak az odalátogatók számára (4 vendégház), ugyanakkor a kidebb m²-es házikók 2-3 hálószobát bocsájtanak a vendégek rendelkezésére (3 vendégház). Az épületanyag 60%-a fa, a maradék 40% téglá.

A kiadásra kínált házak jól felszerelt infrastruktúrával rendelkeznek, mind a 15 házba van villany, víz, kanalizáció, valamint a biztonságot a térfigyelő kamerák és a kerítés biztosítja. A gáz bevezetése 2022-től kezdődött meg a településen, így mára már 6 háztulajdonos biztosít központi fűtést, a maradék 9 tulajdonosnál pedig folyamatban vannak a munkálatok. Toábbá mindegyik vendégház rendelkezik internet szolgáltatással.

19. ábra: Az átlagos havi jövedelem megoszlása (forrás: saját vizsgálat)

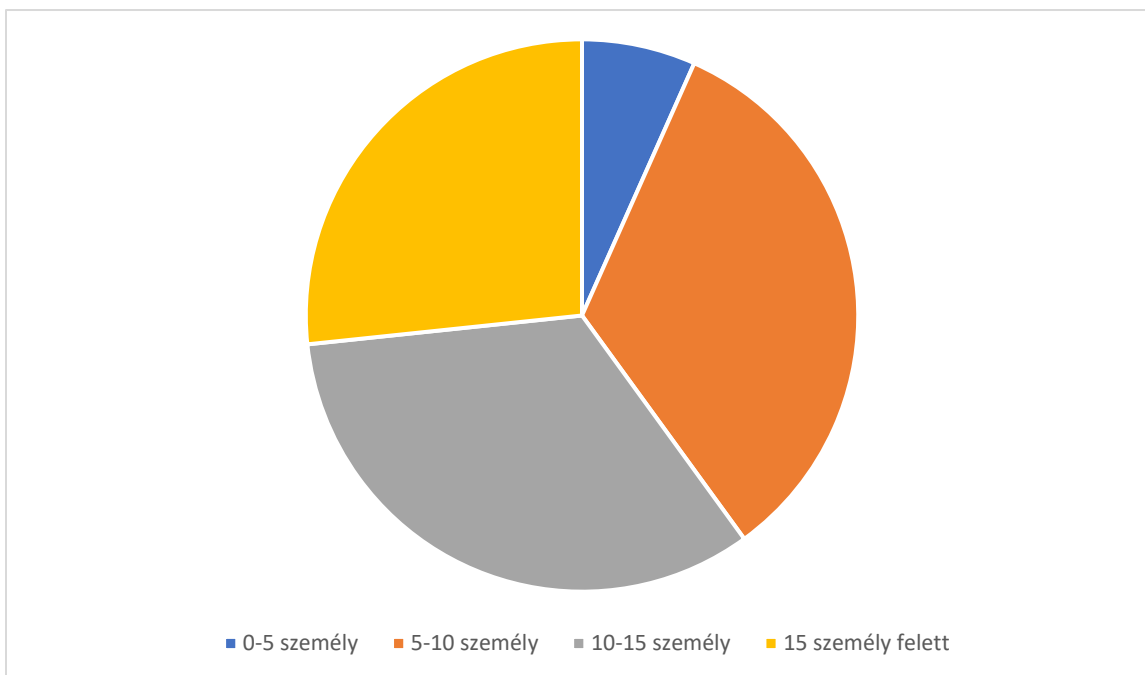
Az éves jövedelem eloszlása	
Jövedelem forrása	Személyek száma

Teljes mértékben turizmusból (szálláshely kiadásból és/vagy vendéglátásból) származik.	3
Főleg - 50%-ot meghaladó mértékben - turizmusból (szálláshely kiadásból és/vagy vendéglátásból) származik.	5
Kisebb mértékben származik turizmusból (szálláshely kiadásból és /vagy vendéglátásból).	7
Nincs turizmusból (szálláshelykiadásból és/vagy vendéglátásból) származó jövedelme	0

7. Táblázat: az éves jövedelem eloszlása (forrás: saját vizsgálat)

A következő ábra segítségével a házak befogadóképességét mértem fel. Ez alapján csupán egyetlen ház van, amely maximum 5 személy elszállásolására ad lehetőséget. A közepes és a nagyobb méretű házak alkalmasak 5-10, illetve 10-15 személy elszállásolására, ezek aránya a kérdőívek alapján 5-5 darab. A legnagyobb méretű házak

kapacitása 15 fő fölött biztosít szállást.

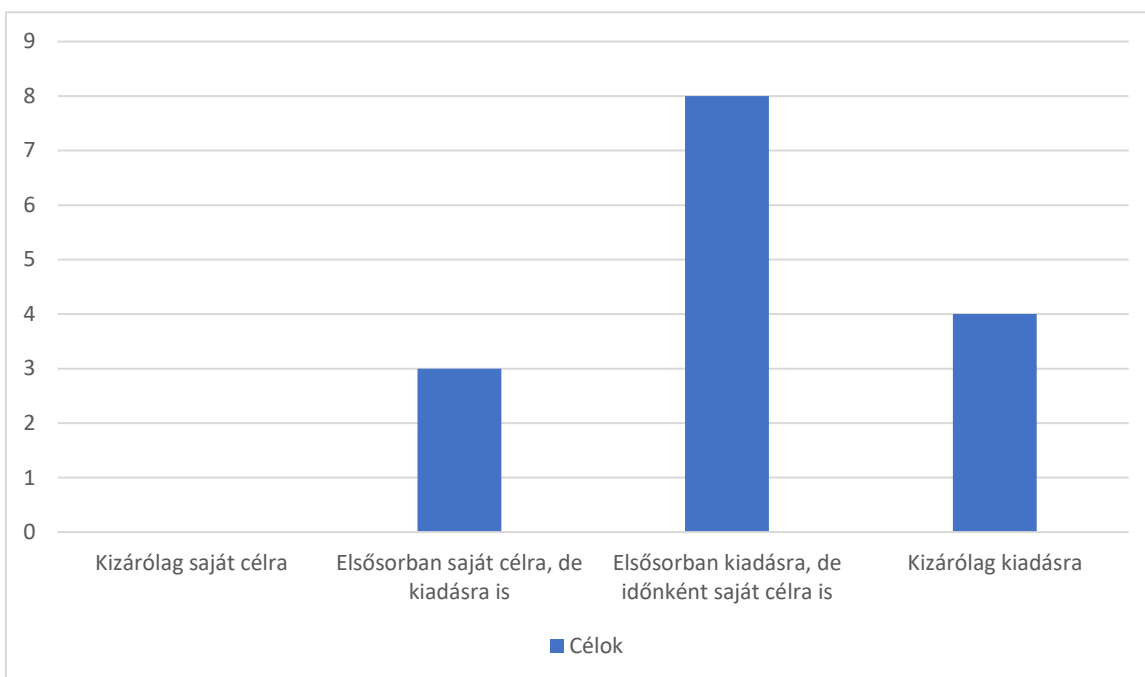
20. ábra: A vendégházak befogadóképessége (forrás: saját vizsgálat)

A vendégházak legnagyobb többsége közös fürdőszobával, klímával és belső parkolóval rendelkezik. A házakhoz tartozó területen található külső nagy terasz, tűzrakó hely és kerti grill. Kerti medence csak 3 háznál van, viszont 8 szálláshely rendelkezik dézsával. 5 háznál készült játszótér a gyermekek szórakoztatására.

A vendégházak felszereltsége		
Felszereltség	A felszereltséggel rendelkező házak száma	
konyha	15	
fürdő	közös	11
	saját	4
belső parkoló	15	
klíma	9	
kerti medence	3	
külső nagy terasz	15	
tűzrakó hely, kerti grill	15	
dézsza	8	

8. táblázat: A vendégházak felszereltsége (forrás: saját vizsgálat)

A következő ábra alapján arra következtethetünk, hogy a legtöbb vendégház elsősorban kiadásra épült, tulajdonosaik pedig csak időnként használják őket saját, illetve közeli hozzátartozóik elszállásolására. A nagyobb alapterületű és sok szobával rendelkező házakat kizárólag turisták fogadására használják. Nincs olyan ház, melyet kizárólag saját használatra építettek, még azon tulajdonosok is kiadják néha házaikat, akik elsősorban saját használatukra építették őket.

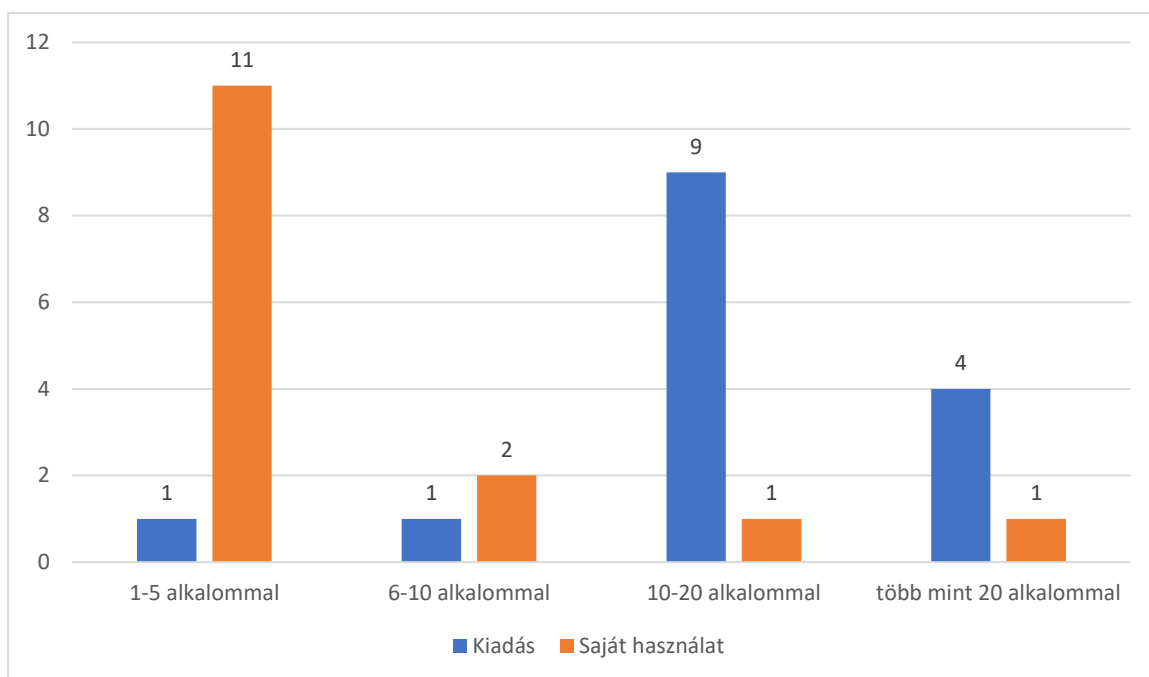

21. ábra: A vendégházak építésének célja (forrás: saját vizsgálat)

A kérdőívekre adott válaszok alapján, a legtöbb tulajdonos évente 10-20 vagy akár több mint 20 alkalommal is kiadja a házát, ezen tulajdonosok kevesebbet használják a házat saját célra. Két tulajdonos évente ritkábban adja ki házát, ők ugyanis elsősorban saját használat céljából építették a vendégházakat.

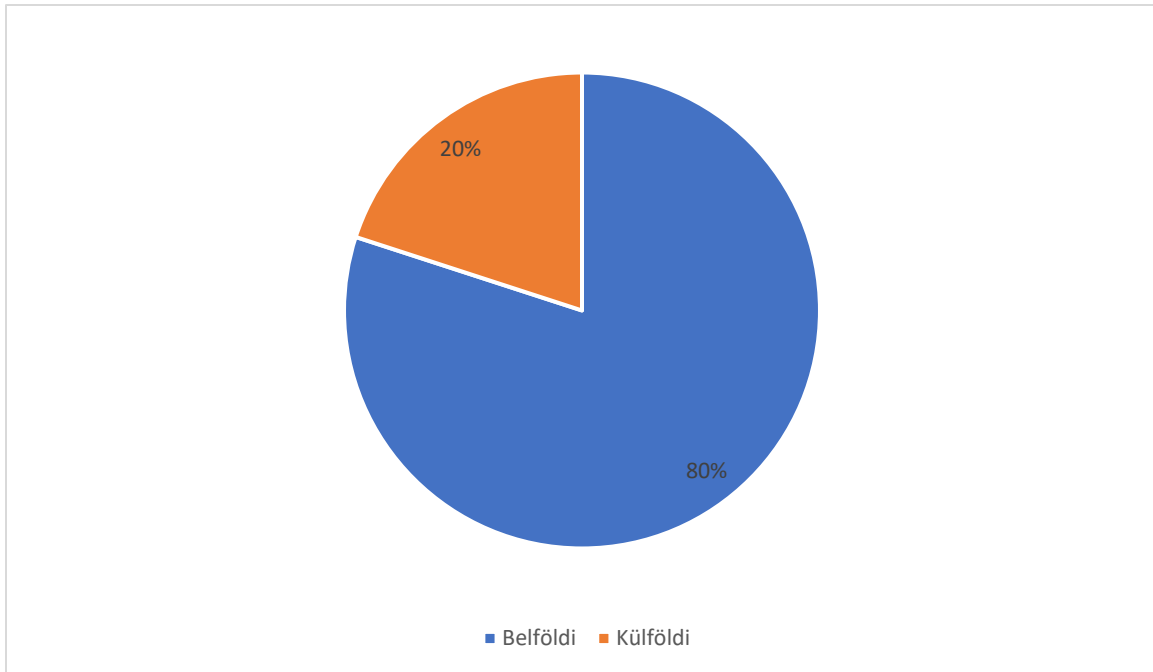
Ez alapján levonhatjuk a következtetést, hogy a házak elsősorban kiadásra épültek, a tulajdonosok nagyon ritkán (havonta vagy legfeljebb néhány alkalommal évente) veszik igénybe saját használatra, akkor is csupán pár napot tartózkodnak ott.

A bálványosfürdői vendégházakat túlnyomó többségben belföldi turisták veszik igénybe, a kérdőívek alapján viszonylag kevés a külföldről idelátogatók száma.

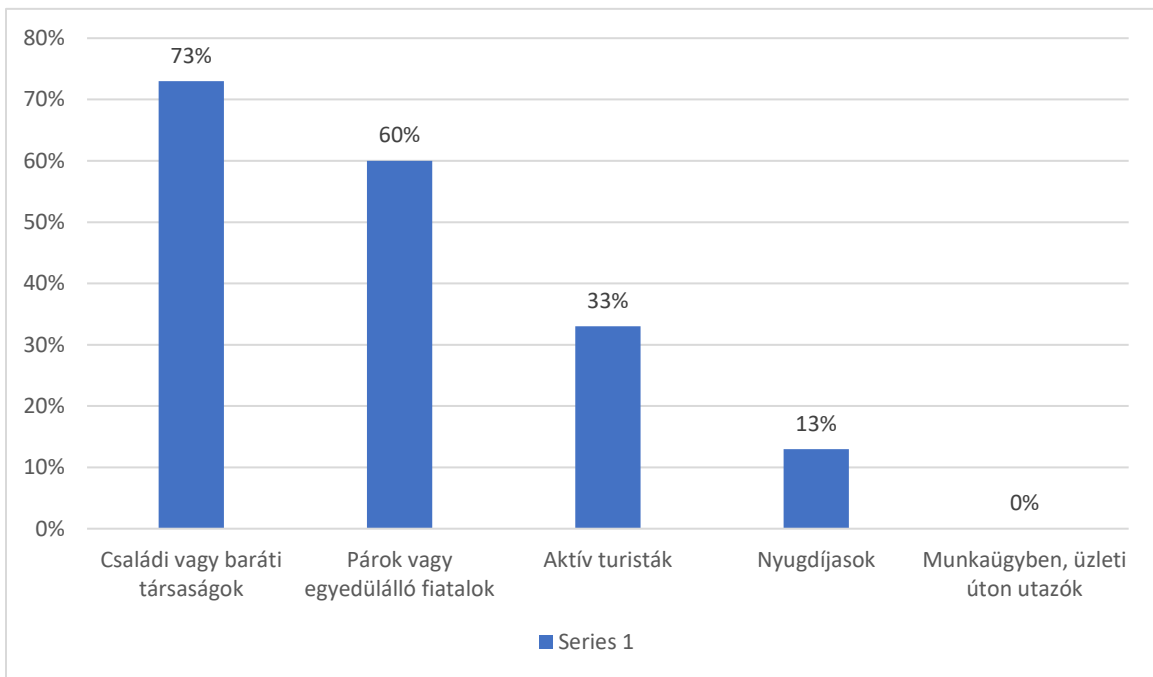

22. ábra: A házak használata kiadásra és saját célra évente (forrás: saját vizsgálat)

A vendégkör összetételét százalékban tüntettem fel, mivel mindegyik házban megfordulnak a fent említett kategóriákba tartozó vendégek. A szállásfoglalók 73%-a családi és baráti társaságok, 60%-a pedig párok vagy egyedülálló fiatalok. Ezzel szemben kevesebb az aktív turisták és a nyugdíjasok jelenléte.

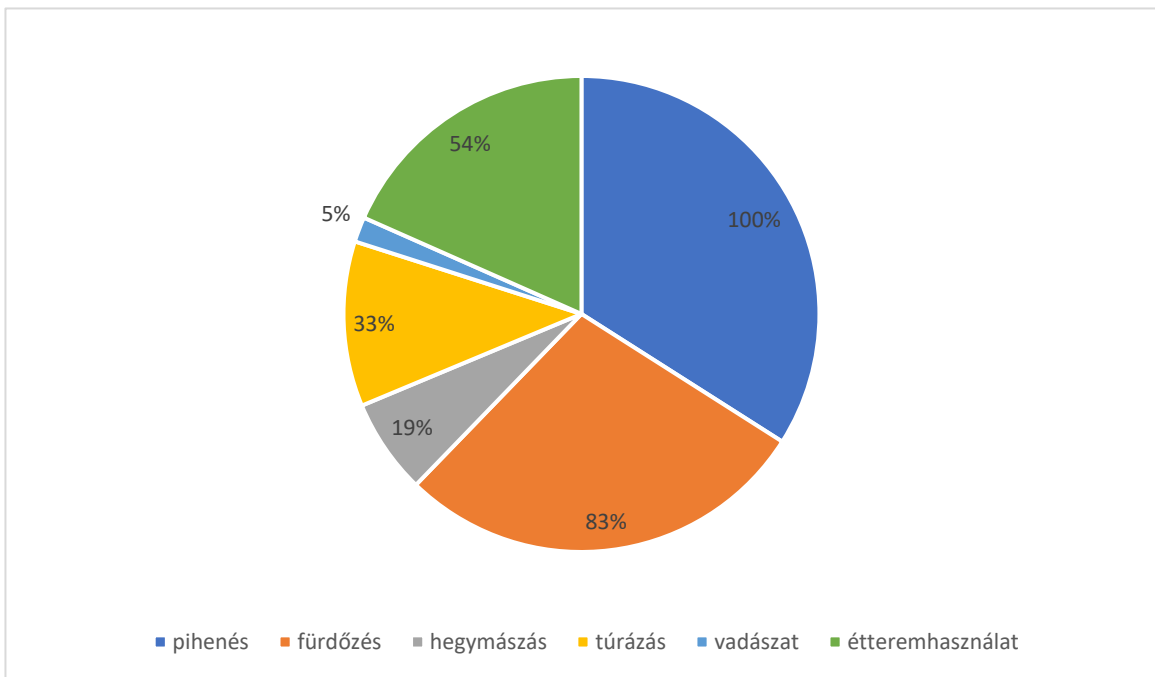
23. ábra: A turisták hovatarozása (forrás: saját vizsgálat)

24. ábra: A vendégkör összetétele (forrás: saját vizsgálat)

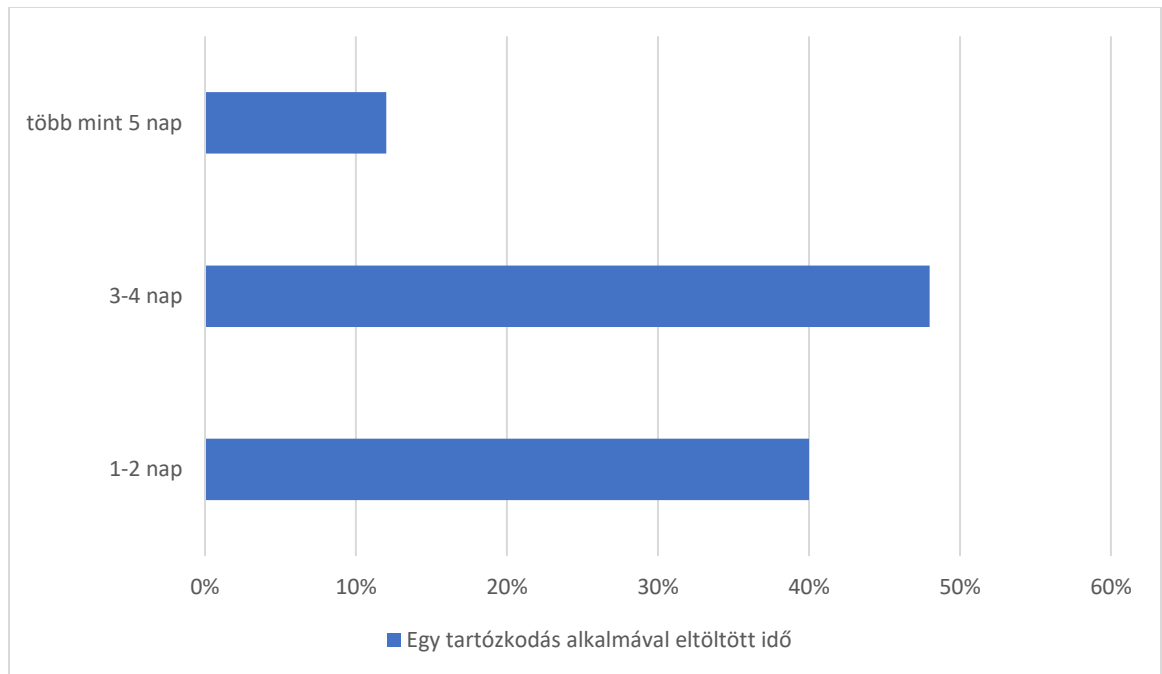
A vendégek elsősorban mind pihenés céljából érkeznek ezekre a szálláshelyekre, de nagy számban használják a fürdőzési lehetőségeket is. A hegymászók és túrázók száma hasonlóan alacsony, vadászat céljából pedig a vendégek elenyésző számban foglalnak

szállást. Ezen vendégeknek fele az étkezést az éttermek által kínált lehetőségek igénybevételével oldja meg, a másik fele pedig önellátó módon.

25. ábra: Vendégek időtöltése (forrás: saját vizsgálat)

A szálláshelyet igénybevevő turisták 48%-a 3-4 napot tölt el Bálványosfürdőn egy tartózkodás alkalmával, 40%-a pedig csupán 1-2 napra, főleg hétvégére, foglal szállást. Az adatok alapján kevesen érkeznek több min 5 napra.

26. ábra: Egy tartózkodás alkalmával eltöltött idő (forrás: saját vizsgálat)

A kérdőív utolsó részében arra kerestem választ, hogy ezek a tulajdonosok hová járnak, és jártak nyaralni, hol töltik el a szabadságot. A legtöbben azt mondták, hogy más úticélokot vesznek igénybe, mikor nyaralásról van szó, ugyanis a hegyvidéki, csendes környezet után változatosságot és igazi felüdülést jelent számukra egy tengerparti nyaralás. Azonban vannak olyan háztulajdonosok akik előszeretettel szorítanak be az évi programjukba külföldi nyaralást is. Volt egy személy aki volt már Brazíliában, és még egy család aki a földet már szinte körbe utazta, és többször járt már Kubában, Dubaiban és Madeirán.

5. Következtetések és összefoglaló

Dolgozatom témája Bálványosfürdő turizmusban rejlő lehetőségeinek feltárása, a településen működő szálláshelyek helyzetének vizsgálata. Igyekeztem minél több információt összegyűjteni az üdülőhely infrastruktúrájáról, a magántulajdonban lévő hétvegi házakról és az általuk kínált lehetőségekről. Ezen az önmagában is jelentős vonzerőt képviselő településen, ahol ritka természeti kincsek sokasága tárul elénk a hotel, a panziók valamint vendégházak által kínált szolgáltatások és szállások tulajdonosai azon dolgoznak, hogy minél több turistát erre a helyre vonzzanak.

Kérdőíves felmérést végeztem a hétvegi házak tulajdonosainak körében, valamint strukturált interjút folytattam a hotel és panziók tulajdonosaival (ezek a mellékletben megtalálhatók). A kutatás Bálványosfürdő területén zajlott a vendégházak tulajdonosai, valamint a panziók és hotel tulajdonosok körében. Az interjú kifejezetten a panziók és hotel tulajdonosoknak volt összeállítva, míg a kérdőív a hétvegi házak tulajdonosaitól szerzett információk összegyűjtésében segítettek. A kérdőívek feldolgozása, valamint az eredmények összesítése diagramok, táblázatok és ábrák segítségével történt.

Az eredmények arra engednek következtetni, hogy a Grand Hotelnek köszönhetően egy új turizmusforma jelent meg Bálványosfürdőn, a wellnesturizmus, ezáltal növelve a környék turisztikai vonzerejét. Ez a turizmusforma azonban további fejlesztésekre szorul. A vendégkör fenntartása, illetve növelése szempontjából előnyös lenne például a személyre szabott kezelésmódoz kialakítása, valamint a szakképzett személyzet állandó képzése annak érdekében, hogy naprakész, korszerű kezelésekbz tudják részesíteni az idelátogató vendégeket.

Ezen felül megfigyeléseim alapján, éles ellentét húzódik a hotel nyújtotta modern beltéri környezet és a gyógyfürdők, mofetták kínálta lehetőségek között, az utóbbiak nagy része ugyanis elhanyagolt állapotban van, emiatt a turisták kevésbé veszik őket igénybe vagy éppen nem ismerik létezésüket. Ennek fejlesztése érdekében fontos lenne, hogy a gyógyfürdőket és mofettákat megfelelő módon korszerűsítsék, növeljék méretüket, információs táblákkal lássák el őket, ezáltal tudatosítva az idelátogatókban, hogy milyen jótékony gyógyhatásai vannak ezen fürdőknek és mofettáknak.

A vendégházak színes , változatos és színvonalas kínálata bevonzotta a pihenésre, valamint az aktív turizmusra vágyó turistákat is, meglátásaim szerint azonban további fejlesztések még gazdagabbá és vonzóbbá tehetnék Bálványosfürdőt. Gondolok itt a turistaútvonalak biztonságosabbá tételére, például villanykerítés felszerelése által, ugyanis napjaikban veszélyt jelentenek a területen élő medvék. Kedvező lenne ugyanakkor, ha az útvonalakat egyértelmű és jól látható jelzésekkel látnák el.

Továbbá arra a következtetésre jutottam, hogy a turizmus és vendéglátás egy jelentős kiegészítő jövedelemforrást jelent Bálványosfürdön. Természetesen a jövedelemeloszlás függ a vendégházak méretétől is. Észrevehető, hogy a házak mérete egyenesen arányosan nő a jövedelem növekedésével.

Ami a házak infrastruktúráját illeti, a megkérdezettek elmondása alapján, mindegyik ház kellő felszereltséggel rendelkezik, ugyanis a tulajdonosok igyekeztek, hogy megfeleljenek korunk elvárásainknak, valamint az érvényben lévő jogszabályoknak. Tovább lehetne növelni a házak vonzerejét beltéri medencék kiépítésével, beltéri játszóházak kialakításával, valamint különböző sporttevékenységeket szolgáló pályák segítségével (labdarúgás, tenisz), ugyanis a vendégházak nagy részét családok veszik igénybe, ezáltal is csökkentve a különbséget a téli és nyári kihasználtság között.

A vendégházak túlnyomó többsége elsősorban kiadás céljából épült, azonban amikor a tulajdonosok veszik igénybe házaikat, általában különböző ünnepek (pl. május 1), családi események (karácsony, születésnap) alkalmával érkeznek ide.

Mindenik háztulajdonos elmondta, hogy főképp belföldi (azon belül is román nemzetiségű) turisták foglalnak szállást, akik családjakkal, baráti társaságokkal, párban illetve egyedül látogatnak el Bálványosfürdőre. A külföldi turisták hovatarozása változó, nagy többségben Magyarországról érkeznek, de vannak akik Ausztriából, Németországból és Angliából érkeznek ide. Még több külföldi turistát lehetne bevonzani, ha az információkat több nyelven tennék közzé, valamint ha a hotel és panziók személyzete többszínű nyelvtudással rendelkezne. Ugyanakkor szükség lenne a marketingeszközök sokrétű felhasználására, mint például: fizetett Facebook-, Instagram-megjelenítés, szponzorált internetes tartalmak (szállásfoglaló weboldalakon) vagy akár a hagyományos hirdetési csatornák (helyi és országos napilapokban, valamint a televízióban való megjelenítés).

Bálványosfürdő vonzereje növelésének érdekében, az infrastruktúra fellendítésében fontos szerepet játszana az úthálózat korszerűsítése az utak kátyúmentesítése és szélesebbé tétele által. Továbbá a helyi vállalkozóknak segítségére lenne a tömegközlekedési eszközök megjelenése, például rendszeres buszjáratok által. Ezek biztosítanák az idelátogatók számára a lehetőséget, hogy Bálványosfürdő közvetlen környékét is felfedezzék.

A turisták, akik igénybe veszik a hétvégi házakat, különböző elfoglaltságokat találnak maguknak, amit ez a csendes környezet nyújt és megenged. A tulajdonosok azonban hozzájárulhatnak a turisták szórakoztatásához különböző programok, rendezvények megszervezése által, különös figyelmet szentelve a gyermekprogramoknak.

Összeségében, a kutatásom során arra a következtetésre jutottam, hogy Bálványosfürdő jelentős változásokon ment át, nagyszabású beruházások és fejlesztések járultak hozzá a helyi turizmus fejlődéséhez. Ez meglátszik a hoteleken és panziókon túl, a vendégházak esetében is, ugyanis az összes tulajdonos folyamatos hangsúlyt fektet az infrastruktúra korszerűségére. Mindez arra enged következtetni, hogy a vállalkozók észrevették, ez egy igen közkedvelt célpont lett a belföldi és külföldi turisták körében egyaránt. Ennek köszönhetően mindenki megpróbálja a legjobbat kihozni a saját vállalkozásából és ebből a helyből, amennyire a lehetőségek adottak.

Én, mint vidékfejlesztő-agrármérnök szakos hallgató úgy gondolom, hogy egyre többen vannak, akik látják Bálványosfürdő kincseit és ritka természeti adottságait, és tudják, hogy milyen értékkel bír ez a táj, ez a természeti csoda. A háztulajdonosok körében volt is egy tulajdonos, aki igazi világlátró embernek számít, mégis kihangsúlyozta, hogy a helyi értékek páratlanok, és visszatérni ide mindig biztonságot és megnyugvást nyújt számára. Én csak örülni tudok annak, hogy nem merül feledésbe ez a szép és különleges kincs, hanem kihasználják a turisták.

A kutatást tovább lehetne folytatni, vagyis évenként megismételni az elszállásolási egységek számának és kihasználtságának változásának felmérését. Megvizsgálni, hogy ezek a tendenciák hogyan változnak időben, mekkora a fejlődés esetleg hanyatlás mértéke egyes elszállásolási egységek esetében.

Az elmúlt évek tapasztalata alapján fogalmaztam meg a végső következtetésemet, mely alapján Bálványosfürdő egy dinamikusan fejlődő település, minden jel arra mutat,

hogy további fejlődés várható, egyedi előnyöket nyújt, ezáltal növelve a versenyképességet, a hazai turizmusban.

7. Irodalomjegyzék

- Ambrus T., (2007):): A gyógyturizmus Tájhasznosítási és Területfejlesztési Kérdéseinek Vizsgálata Székelyföldön, Pécs, 45-47 o
- Balog V., Behringer Zs. (2023): Tusnádfürdő ismertségének és turisztikai keresletének alakulása, különös tekintettel a Fortuna Eco Boutique Hotel vendégösszetételére, marketing- és menedzsmenttevékenységére¹, Turizmus Bulletin, XXIII. Évf. 4. sz., 49 o.
- C. Cosma, M. Moldován, T. Dicu, T. Kovács (2008): Radon In Water from Transilvania (Romania)
- C. E. Paicu, D. A. Hristache, (2013), Implicațiile economice și comunicaționale ale turismului din România, Economie teoretică și aplicată, XX. kötet , 7(584) sz., 105 o.
- Fekete M., (2006): Hétköznapi turizmus. A turizmuselmélettől a gyakorlatig, Sopron, 16 o.
- Horváth A. (2013): Turizmusfejlesztés Székelyföldön, Kolozsvár, Idea Kiadó, 33-34 o.
- Incze R., Jánosi Cs., Kisgyörgy Z., Tatár M.(2017) Székelyföldi mofettás könyv, Gyógygázak és egészség szolgálatában, Sepsiszentgyörgy , Háromszéki Vármegye Kiadó, 19,20 o.
- Jékli K., (2015): A gyógyturizmus szerepe a hazai idegenforgalomban azon belül Egerben és a szomszédos Gyógyvizek Völgyében , Budapest, 29 o.
- Kisgyörgy Z., Kristóf A., Rosener H., (1982) Mic Indreptar Turism Baile Bálványos, Bucuresti, Editura Sport Turism, 25,26,27
- Kisgyörgy Z.,(2001) Barangolás Székelyföldön, Csíkszereda, Pallas – Akadémia Könyvkiadó, 163-168 o.
- Kocsis K. (2007):Kézdivásárhely és vidéke, Kézdivásárhely, Kézdi Pro Press Egyesület és a Vigadó Művelődési Ház Közös kiadásában, 3,46 o.
- OEFS, 2007: Országos Egészségturisztikai Fejlesztési Stratégia Aquaprofit Rt., Budapest
- Orbán B. (1991 első erdélyi kiadás): A Székelyföld leírása, Sepsiszentgyörgy, Európai idő kiadó, 108-110 o.

Pénzes E., Priszinger K., (2009), Az Egészségturizmus Hazai Marketingtevékenységének bemutatása Honlap Elemzés Alapján – A gyógyvizek szerepe, Miskolci Egyetem Közleménye, A sorozat, Bányászat, 77 kötet, 197 – 198 o.

Printz – Markó E. (2018) Az egészségturizmus rendszere és klaszterszerveződése Magyarországon, Doktori értekezés, Győr,33, 68 o.

Ruszinkó Á., Donka A., (2019): Az egészségturizmus értelmezése a turizmus változó rendszerében, Turizmus Bulletin, XIX. Évf., 2. szám, 53 o.

Strack F. (2021): Az egészségturizmus szubjektív életminőségre és gazdaságra gyakorolt hatásai a minősített gyógyhellyel rendelkező hazai települések esetében, Doktori értekezés, Veszprém, 1. oldal

Internetes források

1 - 5. www.insse.ro (Utolsó látogatás: 2024, március 11)

6. www.naturaportal.ro (Utolsó látogatás: 2024, január 29)

7. www.geocaching.hu (Utolsó látogatás: 2024, január 30)

8. www.untamedpath.com (Utolsó látogatás: 2024, február 7)

9. www.tusvanyos.ro (Utolsó látogatás: 2024, február 7)

10. www.hargitanepe.ro (Utolsó látogatás: 2024, február 15)

11 -12. www.balvanyos.proturism.ro (Utolsó látogatás: 2024, március 8)

13. szekelyfoldiinfo.ro (Utolsó látogatás: 2024, március 8)

14-15-16-17. www.balvanyosresort.ro (Utolsó látogatás: 2024, március 13)

8. Mellékletek

8.1. Interjú kérdések

1. Hány éve dolgozik ön a turizmusban?
2. Hány éve vezeti ön ezt a hotelt/panziót?
3. Milyen változások és, fejlődések voltak az évek során?
4. Több vendéget tud elszállásolni?
5. Milyen elvárásai vannak a turistáknak?
6. Milyen szolgáltatásokat kínálnak a vendégeknek?
7. A turistaforgalom hogyan változik az évszaktól függően?
8. Milyen típusú turisták látogatnak ide? Kik a jellemzőek?
9. Milyen célból jönnek ide: - üdülni/pihenni
  - gyógyulni
  - ökoturisták
  - üzleti ügyben

8.2 Kérdőív

VIDÉKFEJLESZTŐ AGRÁRMÉRNÖK SZAKOS HALLGATÓ VAGYOK, A KÖVETKEZŐ FELMÉRÉST SZAKDOLGOZATOM ELKÉSZÍTÉSE ÉRDEKÉBEN VÉGZEM. A GYŰJTÖTT ADATOK TELJES MÉRTÉKBEN NÉVTELENEK ÉS CSAK TUDOMÁNYOS CÉLOKRA HASZNÁLJUK FEL. SEGÍTSÉGÉT ELŐRE IS KÖSZÖNÖM!

Általános kérdések

1. Nem: férfi   nő
2. Életkor: _____ év
3. Családi állapot: egyedülálló   házas   elvált   özvegy
4. Családtagok száma: _____ fő
5. Családtagok életkora (év): ____ (férfi/nő)/ ____ (férfi/nő)/ ____ (férfi/nő)/
____ (férfi/nő)/ ____ (férfi/nő)/ ____ (férfi/nő)
6. Az Ön átlagos havi jövedelme: ..... RON
7. Az éves jövedelme:
  - teljes mértékben turizmusból (szálláshely kiadásból és/vagy vendéglátásból) származik
  - főleg - 50%-ot meghaladó mértékben - turizmusból (szálláshely kiadásból és/vagy vendéglátásból) származik
  - kisebb mértékben származik turizmusból (szálláshely kiadásból és /vagy vendéglátásból
  - Nincs turizmusból (szálláshelykiadásból és/vagy vendéglátásból) származó jövedelme
8. Épület (vendégház, hétvégi ház, stb.) bemutatása:

alapterület: _____ m²

szobaszám: _____ db

épületanyag: _____

9. Az épülethez tartozó telek mérete: _____ m²

10. A rendelkezésre álló infrastruktúra (a rendelkezésre állót jelölje be):

villany víz gáz internet telefon kanalizáció

biztonság biztosítása: kamera van nincs

kerítés: van nincs

11. Hány fő elszállásolására van lehetőség?

0-5 5-10 között 10-15 között 15 fölött

12. Milyen felszereltséget kínál a vendégház? (a rendelkezésre állót jelölje be)

konyha

fürdő: saját közös

belső parkoló

klíma

kerti medence

külső nagy terasz

tűzrakó hely, kerti grill, vagy kerti konyha

dézsa

egyéb: _____

13. Saját használatra vagy kiadásra épült a ház?

Kizárólag saját használatra (beleértve a közeli hozzátartozókat is)

Elsősorban saját használatra, de ki is adom időnként

Elsősorban kiadásra, de időnként saját használat is van

Kizárólag kiadásra épült és így is hasznosítom.

14. Ha kiadja, jellemzően kik veszik igénybe?

- külföldi turista
- belföldi turista

15. Hányszor adja ki egy évben a házat?

- 1-5 alkalommal
- 6-10 alkalommal
- 10-20 alkalommal
- több, mint 20 alkalommal

16. A vendégkör összetétele (csak akkor, ha kiadja a házat):

- családi vagy baráti társaságok
  - párok vagy egyedülálló fiatalok
  - aktív turisták (túrázók, vadászok, stb.)
  - nyugdíjasok
  - munka ügyben, üzleti úton utazók

17. Milyen gyakran használja Ön, vagy családja a házat (átlagosan)?

- nagyon ritkán (legfeljebb néhány alkalommal évente)
- legalább hetente
  - havonta legalább egyszer
  - legalább kéthavonta

18. Mennyi időt töltenek itt jellemzően évente összesen (ön és/vagy közeli hozzátartozói?)

- pár napot
- legalább 1 hetet
- 2-3 hetet
- egy hónapot
- több mint egy hónapot

19. Hol él a tulajdonos?

- 10 km-en belül

- 10-20 km távolságra
- 20-50 km távolságra
- több mint 50 km távolságra

20. Amikor itt tartózkodnak mivel töltik az idejüket?

- pihenés
- fürdőzés
- hegymászás
- túrázás
- vadászat
- étterem használat

21. Hogyan oldják meg az étkezést?

- vendéglőben
- önellátóak
- egyéb

22. Egybefüggően egy tartózkodás alkalmával mennyi időt töltenek a házban?

- 1-2 nap
- 3-4 nap
- 5 nap
- 5 napnál hosszabb időtartam

23. Ön, mint tulajdonos máshol is szokott nyaralni ?

- igen
- nem

9. NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: SZŐCS CSABA
A Hallgató Neptun kódja: CI9SAE
A dolgozat címe: A turizmus lehetőségei Bálványosfürdő esetében
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: AGRÁR ÉS ÉLELMISZERGAZDASÁGI INTÉZET
A konzulens tanszékének a neve: AGRÁRGAZDASÁGTANI ÉS AGRÁRPOLITIKAI TANSZÉK

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemitulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelté után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2024 _____ év ____ április _____ hó _ 20 ____ nap

_____
Szócs Csaba
Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

KONZULENSI NYILATKOZAT

Szócs Csaba (Neptun azonosítója: CI9SAE) Vidékfejlesztési Agrármérnök BSc szakos hallgató konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre **javaslom**.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: **nem**

Kelt: 2024   év   április   hó   20   nap

Dr. Bánhegyi Gabriella
egyetemi docens